

Millî matem devam ediyor TÜRK MİLLETİ, HER ZAMAN BÜYÜK KURTARICISI ATATÜRKÜN İZİNDE YÜRÜYECEKTİR Kamutay bu sabah 11 de toplanıyor Yeni Reisisicumhur seçilecek Başvekilin Ankaraya muvasalatını müteakıp Vekiller Heveti Büyük Millet Meclisi binasınınca bir içtima aktetti

Büyük Yas

Yazan: ASINI US

Ankara, 10 (Başmuharririmizden telefonla) — Türk milletinin eşsiz evlâdı Atatürk maddî hayata vâdîni keşfetti. Bütün memleket matemlerin en acısını yaşıyor. Bu millî ziyan yürekleri yakan tesirini unutmaya imkân yoktur. Büyük Kurtarıcının sağlığında kendisine sonsuz bağlılığını gösteren Türk milleti, ölümünden sonra da onun aziz hatırasına karşı daima hürmet etmek suretiyle bu teessürünü izhar edecektir.

Atatürk yıllarca evvel bir gün her fanî gibi etten ve kemikten ibaret olan Mustafa Kemal'in öleceğini söylemişti. Fakat aynı zamanda manevî olan Mustafa Kemal'in daima yaşayacağını da tebsir etmişti.

Bu suretle bugün millî matem tesellisini de gene kendi hayatında millete göstermişti. Şimdi kalplerimizdeki ıstırapı bir dereceye kadar teskin edecek olan işte onun bu tesellisidir.

Türk milleti Atatürk'ün her vakit izinde yürüyerek ve izini muhafaza ederek ona karşı olan minnet ve şükran vazifesini yapacaktır.

Atatürk'ün hastalığı ağırlaştığı sıralarda birçok kimseler birbirlerine "Acaba Büyük Kurtarıcının bir vasiyeti var mı?" diye soruyorlardı. İhtimal ki şimdi de aynı suali tekrar edenler bulunacaktır. Milletin Atatürk'ten bekleyeceği vasiyeti Atatürk ölüm döşeginde değil, hastalığından çok zaman evvel yapmıştır. Büyük Nutuk adıyla Cumhuriyet Halk Partisinin büyük kongresinde bizzat millete karşı okuduğu o büyük eserde bu vasiyet son bir tek cümle olarak hülâsa olunmuştur ki, bu da Türkiye cumhuriyeti ve kanunlarının muhafazasıdır.

Hayatında Atatürk'ü sevenler Türk milletinin hâlâsını onun izinde yürümekte bulan ve bilenler ölümünden sonra en büyük eseri olan cumhuriyet rejimini muhafaza ve müdafaa etmeyi kendilerine en büyük millî bir vazife bilecekler ve Atatürk'ün mukaddes eseriyle mukaddes vasiyetini nesilden nesle naklederek yaşatacaklardır.

Vatan en büyük evlâdını kaybetmedi; onu sadece göğsünün derinliğine çekip aldı

Ankarada, Sivasta, İzmirde, İstanbuldaki Atatürk ne ise bizim için ebediyete itikal eden Atatürk de odur

Yazan: Hakkı Süha Gezgin

(Yazısı 8 inci sahifede)

Tabiatın yıpratıcı elleri arasında binbir hâdiseye göğüs geren insan için altmış sene tabû ömür sayılıyor.

Dünyanın bir daha eşini göremeyeceği büyük insan, tabû ömrünü de doldurmadı, fakat altmış bin senelerin hâdi-

selerini hayatına sığdırdı, adını milletiyle ebediyetlere maletti.

"Bu naçiz vücudum bir gün toprak olacaktır, fakat Türk milleti ebediyen payidar olacaktır" dediği zaman, milletini, lâyük olduğu mevkie çı-

karmıştı.

Kim ve hangi faninin bir avuç dimağı onun hayatı ve onun eserlerini ihata edebilir? Tercümeihal dediğimiz şey, şu dünyada muayyen yaşı doldurup geçen insanlar içindir. Fevkalbeşerin, dünyalar

dardukça bütün kudreti ile yaşayacak bir varlığın tercümeihali olamayacağını, Büyük Türk Atası, insanlığa öğretmiş oluyor,

Onun başdöndürücü iç âlemine, gene fanilerin yaratıcı dedikleri zekânın yardımı ile giremiyoruz, giremeyeceğiz.

Her nesil daima Türk Atasının varlığı ile yarattığı havanın sihri içinde yaşayacaktır.

O eşsiz insanın 1880 yılından 1938 yılına kadar devam eden dış âlemi de, baştanbaşa insan havsolasının alamayacağı hâdiselerle doludur. İşte:

Atatürk'ün dilinden kendi hayatı

Mahalle mektebinde başladı. Fakat gerinin malı olan bu mektep, bir gün kör taassubu kökünden yıkacak insan için öğretici yuva olamazdı. Bir kaç gün içinde mahalle mektebini bıraktı, o zaman yeni usul tedrisatta bulunmak üzere açılmış olan Şemsi Efendi mektebine girdi.

Fakat az zaman sonra babası Ali Rıza ölmüştü. Annesile beraber dayısının yanına gitti.

Atatürk Çocukluğunu Söyle Anlatır

"Dayım köy hayatı geçiriyordu.

Ben de bu hayata karıştım. Bana da vazife veriyor, ben de bunları yapıyordum.

Başlıca vazife, tarla bekçiliği idi. Çiftlik hayatının diğer işlerine de karışıyordum. Böylece biraz vakit geçince annem benim mektepsiz kaldığım için endişeye başladı. Nihayet Selânikte bulunan teyzemin evine gitmememe ve mektebe devam etmememe karar verildi. Selânikte mülkiye idadisine kaydolundum.

Mektepte Kaymak Hafız isminde bir hoca vardı. Bir gün sınıfımızda ders verirken bir çocukla kavga ettim. Çok gürültü oldu. Hoca beni yakaladı. Çok dövdü. Bütün vücudum kan içinde kaldı.

Büyük valdem artık mektepte okumama aleyhtardı.

Beni derhal mektepten çıkardı.

Binbaşı Kadri Bey isminde bir komşumuz vardı. Oğlu Ahmet Bey askerî rüştiyeye devam ediyor ve mektep elbisesi giyiyordu.

Onu böyle gördükçe ben de böyle elbise giymiye hevesleniyordum.

Sonra sokaklarda zabıtlar görüyordum. Bu dereceye vâsıl olmak için takip edilmesi lâzım gelen yolun askerî rüştiyeye girmek olduğunu anlıyordum.

O sırada annem Selâniğe gelmişti. Askerî rüştiyesine girmek istediğimi söyledim. Valde askerlikten mütehaşî idi. Asker olmama şiddetle muhalefet ediyordu. Kabul imtihanı zamanı ona sezdirmeden kendi kime askerî rüştiyesine giderek imtihan verdim. Böylece valdeye karşı bir emrivâki ihdas edilmiş oldu.

Rüştiyede en çok riyaziyeye merak sardım. Az zamanda bize bu dersi veren hoca kadar, belki daha ziyade malûmat sahibi oldum. Derslerin fevkinde meselelerle iştigal ediyordum. Tahriri sualler yazıyordum. Riyaziye muallimi de tahriren cevap veriyordu.

Hocamın ismi Mustafa idi. Bir gün bana dedi ki:

— Oğlum senin de ismin Mustafa benim de... Bu, böyle olmayacak, arada bir fark bulunmalı. Bundan sonra adın Mustafa Kemal olsun.

O zamandanberi ismim, filhakika Mustafa Kemal oldu.

Idadide iken muannidane bir surette çalışıyorduk. Sınıfta birinci, ikinci olmak için hepimizde şiddetli bir gayret vardı. Nihayet idadiyi bitirdim. Harbiyeye geçtim. Burada da riyaziye merakı devam ediyordu. Birinci sınıfta saf gençlik hayallerine tutuldum. Dersleri ihmal ettim. Senenin nasıl geçtiğinin farkında olmadım. Ancak dersler kesilince kitaplara sarıldım.

İkinci sınıfa geçtikten sonra askerlik derslerine merak sardım.

Teneffüs zamanlarında hitabet talimleri yapıyorduk. Saati ellerimizde alıyorduk:

— Bu kadar dakika sen, bu kadar dakika ben söyleyeceğim diye müsabaka ve münakaşalar tertip ediyorduk.

Siyasi Hayata Giriş

Harbiye senelerinde siyaset fikirle-

ri başgösterdi. Vaziyet hakkında henüz nazif bir nazar hâsıl edemiyorduk. Sultan Hamit devri idi. Kemal Beyin kitaplarını okuyorduk. Takibat sıkı idi. Ekseriyetle ancak koğuşta, yattıktan sonra okumak imkânını buluyorduk. Bu gibi vatanperverane eserleri okuyanlara karşı takibat yapılması, işlerin içinde bir berbatlık bulunduğunu ihsas ediyordu. Fakat bunun mahiyeti gözlerimiz önünde tamamiye tebellür etmiyordu.

Erkânıharb sınıflarına geçtik. Mutat olan derslere iyi çalışıyordum. Bunların fevkinde olarak bende ve bazı arkadaşlarda yeni fikirler meydana geldi. Memleketin idare ve siyasetinde fenalıklar olduğunu keşfetmeğe başladık. Binlerce kişiden ibaret olan harbiye talebesine bu keşfimizi anlatmak sevdasına düştük.

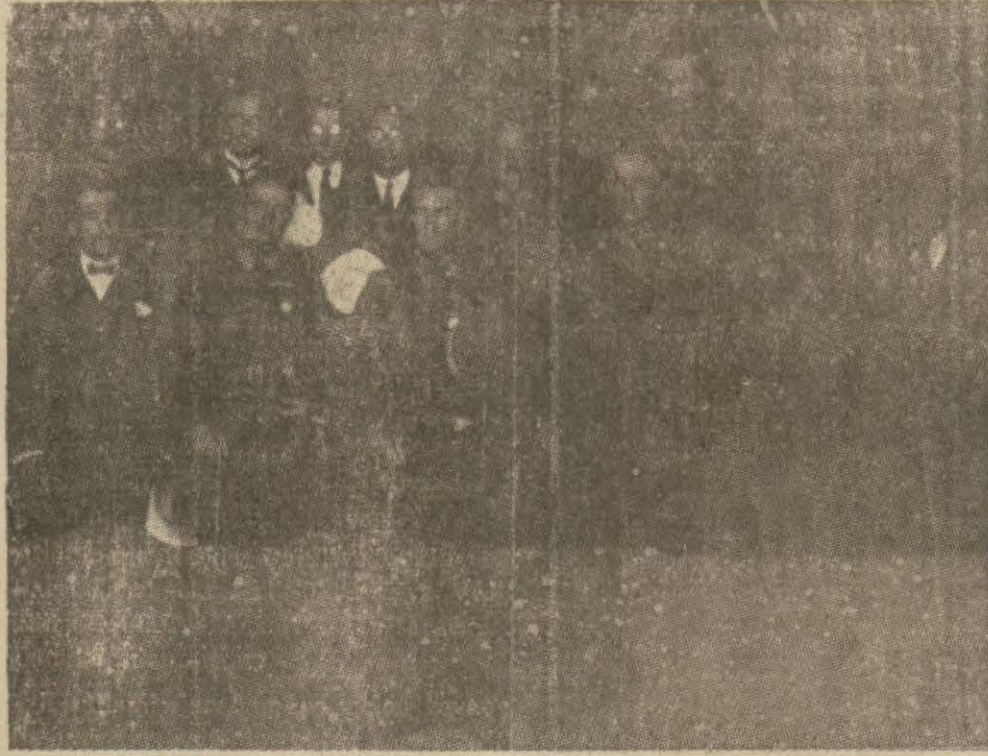
Mektep talebesi arasında okumak üzere mektepte el yazısı ile bir gazete tesis ettik. Sınıf dahilinde ufak bir teşkilâtımız vardı. Ben heyeti idareye dahil idim. Gazetenin yazılarını ekseriyetle ben yazıyordum.

Erkânıharbiye sınıflarının nihayetine kadar bu işlere devam ettik.

Yüzbaşı olarak mektepten çıktıktan sonra İstanbulda geçireceğimiz müddet zarfında bu işlerle daha iyi iştigal için bir arkadaş namına bir apartman tuttuk. Ara sıra orada toplanıyorduk. Bu hareketlerimizin hepsi takip olunuyor, deniyordu.

Bu sırada Fethi Bey namında eski arkadaşlardan zabıt iken askerlikten tardolunmuş bir zat karşımıza çıktı. Kendisinin sefalet halinden, muavenete muhtaç olduğundan, yatacak yeri bulunmadığından bahisle bize iltica etti. Biz de bu zatı malik olduğumuz apartmanda yatırmağa ve muavenet etmeğe karar verdik. İki gün sonra kendisinin talebi üzerine bir yerde mülâki olacaktık.

Gittiğim zaman yanında mabeynden bir de yaver gördüm. Apartmanda yatan İsmail Hakkı Bey namında bir zat vardı. Derhal götürmüşler, bir gün sonra da bizi tevkif ettiler. Fethi Bey meğer İsmail Paşanın hafiyesi imiş. Bir müddet müzferit surette mahpus kaldım. Sonra mabeyne götürdüler. İsticvap edildim. İsmail Paşa, Başka, tip, bir de sakallı adam hazır buluyordu. İsticvaptan anladık ki, gazete çıkardığımızdan, teşkilât yaptığımızdan, apartmanda çalıştığımızdan,

hulâsa bütün bu işlerden dolayı maznun bulunuyorduk.

Daha evvelki arkadaşlar itiraflarında bulunmuşlar. Birkaç ay bizi mevkut tuttukten sonra bıraktılar.

İlk Nefiy

Birkaç gün sonra erkânıharbiye dairisine tekmi' erkânıharb arkadaşları çağırıldılar. Mütesaviyen Edirne ve Selâniğe yazı o zamanki ikinci, üçüncü ordulara gönderilmemiz mukarrerdi. Kura çekileceğini, fakat beynimizde anlaşarak, kuraya lüzum kalmıyacağını söylediler. Ben, arkadaşlara işaret ettim. Biraz konuştuk, filhakkika bir anlaşma neticesinde ikinci ve üçüncü ordulara gidecekleri ayırdık.

Bu tarzı hareketi aramızda teşkilât bulunduğuna delil addeylediler. Beni Suriyeye nefyettiler.

Şamda bir süvari kıtasma staj yapmaya memur olmuştum. O sıralarda Dürzülerle bir takım meseleler vardı. Dürzüler üzerine kıtaat sevkolunuyordu. Ben de bu meyanda gittim. 4 ay orada kaldım. Kitaata Lûtfi Bey isminde bir zat kumanda ediyordu.

Kendisile ahabap olduk. Şama avdette bu Lûtfi Bey beni tüccardan Mustarafa Bey namında maruf bir zatla tanıştırdı. Bu zat ufak bir dükkânda ticaret yapıyordu. Tüccar Mustafa (Büyük Millet Meclisinde Kozan Mebusu Lûtfi Bey) mektebi tıbbiyenin son sınıflarında siyasetle iştigalden dolayı üç sene kalebendliğe mahkûm olmuş, sonra Şama gelmiş, ticarete baş-

lamış, diğer bazı arkadaşlarla beraber teşkilât yapmağa kalkmışlar, o zamana kadar muvaffak olamamışlardı. Bu defa aynı işi beraber yapmağı teklif etti.

Hürriyet cemiyeti namında bir cemiyet vücade getirdik. Bunu tevsi için aldığımız tedbirler meyânında benim muhtelif sunufu askeriyede staj yapmak bahanesile Beyrut, Yafa ve Kudüse gitmem vardı. Böylece hareket ettim. İsimlerini saydığım yerlerde teşkilât yapıldı. Yafada daha fazlaca kaldım. Oradaki teşkilât daha kuvvetli idi. Fakat Suriyede arzu ettiğimiz derecede işi taazzuv ettirmek gayrimümkün görünüyordu.

Makedonyada

Bende işin Makedonyada daha seri gideceği kanaati vardı. Oraya gitmek için çare düşünmekte idim. Nefye dair hakkımda çıkan iradede "vesaiti süheyle ile memleketine gidemeyecek bir yere gönderilmesi," kaydı vardı. Bu itibarla Makedonyaya gitmek müşküldü. O esnada bir yanlışlık mahsulü olduğuna şüphe olmanın bir mezuniyet tezkeresi elime geçti. Buna, yanlışlık denilebilir. Fakat bu yanlışlık, şurada, burada çalışan komite erkânının neticei mesaisi olarak icat edilmişti.

Bu tezkereye nazaran mezunen İzmir'e gidebilecektim. İşin içinde bir yanlışlık olduğunun, meydana çıkacağından emindim. Fakat o esnada Selânikte topçu müfettişi bulunan Şükrü Paşanın gayet vatanperver bir zat

olduğunu hikâye ediyorlardı. Kendisine bir mektup yazdım. Kendimi ve maksadımı az çok açıkça anlattım. Bu maksatların seri surette yapılması Makedonyaya gitmeme mütevakıf idi. Kendievsaflı hakkında duyduğum şeyler doğru ise delâlet etmesini rica ettim. Doğrudan doğruya cevap vermedi. Fakat ne şekilde olursa olsun Selâniğe gidersem işi temin edeceğimni bilvasıta bildirdi. Tezkereyi cebime koyduk. Makedonyaya gitmek üzere hareket ettim. Fakat hareketi müteakip meselenin meydana çıkması ihtimaline karşı izimi kaybettirmek için evvelâ Mısra, sonra Yunanistana gittim.

Sayet bir malûmat olursa oralardan geçerken Yafadan bildireceklerdi. Hiç bir şey yazmadılar. Mütenekkiren Selâniğe girdim. Bir gece Şükrü Paşayı gördüm. Benimle temastan tevahüş ediyordu. Ben ciddi bir nokta istinat bulamsızın dört ay kadar Selânikte kaldım. Bu esnada mektep müdürü Tahir Bey, hoca İsmail Efendi, Ömer Naci, Hüseyin Sami, Hakkı Baha gibi arkadaşlara maksadımı anlattım. Hürriyet cemiyetinin şubesi ni tesis ettim.

Selânikte bulunduğumu İstanbul haber alarak takibata başlarlar. Oradan tekrar mütenekkiren Yafaya geldim. O zaman bir akide meselesi vardı. Kendimi derhal, hududa memur ettirdim. Arandığım zaman, hudut üzerinde isbatı vücut ettim. Cemaat iki buçuk, üç sene Suriyede kalmıştı. Bu müddet zarfında her şey unutulmuştu. Makedonyaya nakil için resmen müraacaat ettim. Maksadma nihayet vâsıl oldum. Selâniğe geldiğimde bizim Hürriyet cemiyetinin Terakki ve İttihat namını aldığını duyudum. Doktor Nâzım Bey, Paristen Selâniğe gelmiş "Terakki ve İttihat Cemiyetinin tarihinde yeri var. O nam altında çalışılırsa daha iyi tesir eder," diye arkadaşları ikna etmiş, cemiyet o nam altında çalışmakta devam etti.

Resmî memuriyetim, maiyet müşürü erkânıharbiyesinde idi. Ben bu vaziyette iken 326 senesi geldi ve Mesrutiyet ilân olundu.

Meşrutiyetten Sonra

Meşrutiyeti müteakip bütün eşhas, meydana çıktı.

O zamana kadar saf ve nezih çalışıyorduk. Ben herkesi böyle biliyordum. Şahsî nümayişleri çirkince buldum. Bazı arkadaşların hareketini sayan tenkit gördüm. Tenkitten ictinap etmedim. Bu fenalıkları bertaraf etmek için ilk düşündüğüm tedbir, ordunun siyasetten çekilmesi nazariyesi idi. Bunu diğer arkadaşlar caiz görmüyorlardı. Nihayet 31 mart vakası oldu. Bu vak'a üzerine Makedonyadan giden kıtaatın ve ilk devirde Edirnedeki buralara iltihak eden kuvvetlerin, erkânıharb reisi olarak İstanbula gittim. Bideyette kumandan Hüsnü Paşa idi. Hareket ordusu ismini ben buldum. O zamanın manasını kimse anlayamamıştı. Mesele şundan ibaretti.

İstanbul'a hitaben bir beyanname yazmak lâzım geldi. Bunu ben yazdım, sonra sefirlerle hitaben ikinci bir beyanname yazdık. Buna ne imza konulması münasip olduğunu düşündük. Bazı arkadaşlar, hürriyet ordusu, dediler. Halbuki bütün ordu hürriyet ordusu vaziyetinde idi.

Hareket halinde bulunan günlerin vaziyetini göstermek için hürriyet ordusunun operasyon kuvvetleri denildi. Ben bu operasyon kelimesinin türkçeye tercümesini muvafık görerek hareket ordusu tabirini kullandım.

31 Mart meselesi halledilince tekrar Selâniğe geldim.

Ordunun cemiyetten ayrılması ve (Sonu: Sa. 10, Sü 1)

Atatürk'ün portresi

(Cumhuriyetin onuncu yıldönümünde başmuharririmiz Asım Us tarafından yazılmıştır.)

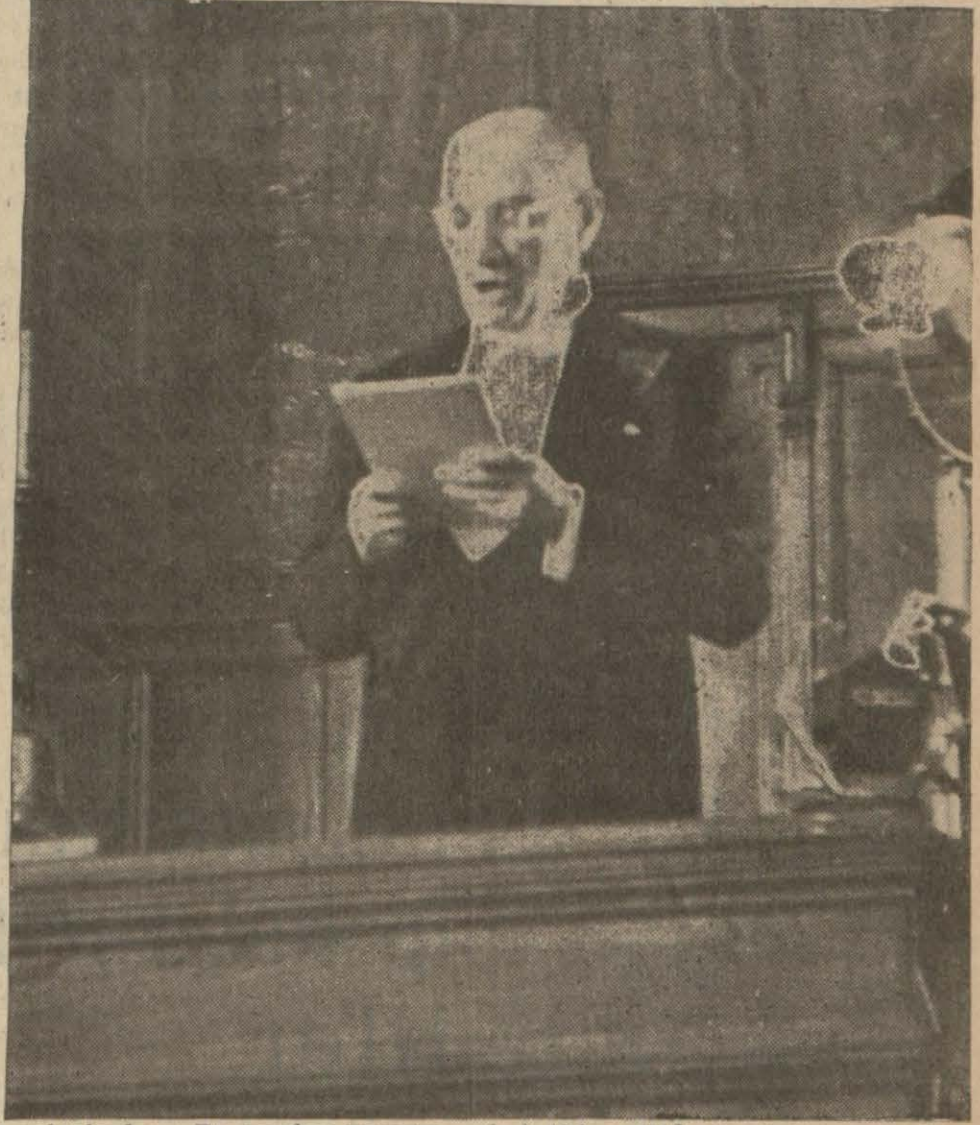
« Ben askerî deha bilmiyorum. Herhangi bir zorluk önünde kaldığım zamanı benim yaptığım iş şudur: Vaziyeti iyice tesbit etmek; sonra bu vaziyet karşısında alınacak tedbirin ne olduğuna karar vermek. Bu kararı bir kere verdikten sonra artık acaba yapayım mı, yapmayayım mı, diye tereddüt etmemek... »

Atatürk'ün kendine mahsus bir düşünüş ve çalışma tarzı vardır. O memleket ve millete ait herhangi mühim bir karar vermezden evvel bütün varlığını bir fikir etrafında toplar; hattâ uykularında bile dimağı o fikir ve maksatla meşgul olur.

En büyük zevki : Halk arasında yaşamak ..

**Da'ma hareket halinde o'an uyanık
dimağının her sahada yeni yollar
araması ve bulması Atatürk'ün
baş ica vasıflarından biridir.**

Zekâsı, azmi, sabrı, çalışma usulü, insanları iyi tanıması, herkesi işe yarayabileceği yerde kullanması... İşte Atatürk'ün ayrı ayrı muvaffakiyet âmilleri...

İzmir zaferinin ilk günlerinde idi. Gazi muvakkaten Burnovada başkumandanlık karargâhının kurulmuş olduğu bir köşkte. İsmet ve Fevzi Paşalarla beraber oturuyor. Falih Rıfkı, Yakup Kadri ile beraber İstanbuldan İzmir'e giden üç gazeteci olarak biz de yanlarında bulunuyoruz.

O günlerde Avrupa matbuatında bir ecnebi muharrir tarafından Gazi hakkında yazılmış bir tasvir çıkmış. Bir aralık arkadaşlardan biri bundan bahsetti.

Bu yazıda Gazinin asil ve kahraman bir portresi yapılmak istenilmiş. Fakat maneviyatından ziyade maddî vasıflarına ehemmiyet verilmiş. Sağlarının, yüzünün ve gözlerinin rengi, kafasının biçimi tasvir edilmiş.

Fevzi Paşa, arkadaşımızın sözlerini dinledikten sonra biraz gülererek şöyle demişti:

— Cüz'el, fakat bu zavallı muharrir başın yalın z haricî şeklini görmüş. Onun içerisine nüfuz edememiş.... Hal böyle, asıl oraya nüfuz etmek lazımdır....

Hakikaten Fevzi Paşanın çok haklı vardır. Fakat Gazinin dehaya karargâh olan dimağını, bu dimağın hususiyetlerini görmek başının biçimini ve yüzünün rengini ve vücudunun hareketlerini tasvir etmek kadar kolay mıdır?

İşte Gazinin bir portresini yapmak istediğim zaman ilk defa hatırıma gelen şey Fevzi Paşanın bu sözü oldu. Bir an için tereddüt ettim. Hakikaten dimağın dehaya karargâh olan dimağını, bu dimağın hususiyetlerini görmek başının biçimini ve yüzünün rengini ve vücudunun hareketlerini tasvir etmek kadar kolay mıdır?

Tabii benim Gazi hakkında yapacağım portre de böyle olacaktır. Benim yazılarım Gaziyi ve eserlerini yakından bilen ve tanıyanları tatmin edemeyecektir. Bununla beraber bu işte tereddüdüm çok sürmedi. Düşündüm ki, ben de Gazi devrinin bir yazıcısıyım. Herkes gibi onun büyük eserlerinin yapıldığı tarihini yaşadım. Diğer taraftan zaman zaman onu yakından görmek ve doğrudan doğruya sözlerini dinlemek fırsatını buldum.

İnsanlar için görüş, duyuş, düşünüş vasıtaları birdir. Fakat herkesin kendine göre bir görüşü, kendine göre bir duyusu, kendine göre bir düşünüşü ve düşüncesi vardır. Demek istiyorum ki benim Gazi hakkında yapacağım portre noksan olacaktır. Fakat onun hakkındaki kendi samimi duygularımdan hiç olmasa bir kısmını yazmaya muvaffak olursam bir hususiyeti olacak. Bu ise benim için kâfi bir neticedir.

Mustafa Kemal ismini ilk defa işitiyorum

Ben Mustafa Kemal ismini iptida umumi harp içinde, fakat İngiliz ve Fransız kuvvetleri Çanakkalede mağlup edildikten epeyce zaman sonra işittim. Umumi harp içinde düşmanlar boğazi zorlayarak Karadeniz yolunu açmak için harekete geçtikleri zaman bir aralık İstanbul hükümeti büyük telaş eseri göstermişti. Çünkü İngilizlerin İstanbulla girmeleri nihayet birkaç gün lük bir mesele olduğu kanaati resmî mahafili sarmıştı. O kadar ki padişah ile beraber hükümetin Konyaya nakli için gün bile tayin edilmişti. İstanbul'da hükümet devairi kalacaktı. Yalnız Sultan Mehmetle beraber nazırlar Anadoluya geçerek, her bir nazırın yanında birkaç kişilik memur heyeti bulunacaktı.

Fakat İstanbul hükümetince bu karar verildikten ve icabeden yerlere te-

ligat yapıldıktan, her türlü hazırlıklar ikmal olunduktan bir iki gün sonra Çanakkalede hiç beklenmeyen bir kurtuluş sesi geldi: İngiliz ve Fransız kuvvetleri Çanakkalede mağlup olmuştu. Bu muvaffakiyet kazanılmıştı. Harp gemilerinin bir kısmı denize batırılmış, gerisi kaçırılmış, yarımada üzerindeki kuvvetler de denize dökülmüştü. Hülâsa düşmanlar Çanakkale hücumunu bu rakıma mecbur olmuş, teslim olmağa hazırlanmış olan İstanbul kurtulmuştu.

Fakat garip olan cihet şuydu ki bu mucizeye benziyen muvaffakiyeti kazanan askerin kumandanı kim olduğu duyulmamıştı!

Aradan epeyce bir zaman geçti. O vakit Çanakkalede ihtiyat zabiti olan merhum şair Ahmet Hâşim Bey izinli olarak İstanbula gelmişti. Anafartalar zaferinin nasıl olduğunu bana tafsilâtı ile anlatmıştı ve bu tafsilâtı anlatırken de aynen:

— Fakat biliyor musun ki bütün bu işleri yapan Mustafa Kemal Bey isminde bir genç kaymakamdır!.. demişti.

Ben bu kadar büyük zaferin kahramanını o vakte kadar resmî ağzımdan ve resmî mahafilden hiç duymamış olduğum için hayret etmiştim. Ve bir fırsat düşürerek bir gün İttihat ve Terakki erkânından olan bir zata Ahmet Hâşim sözünü söylemiştim. Fakat gene çok gariptir ki bir tek kelime cevap alamamıştım! Adeta inanılmaz bir şey dinliyen adamlara mahsus boş bakışla karşılaşmıştım!

Fakat tarihin cereyanı birçok kimse tarafından inanılmaz bir hâdiseler tarafından hakikati ve ondan sonraki muvaffakiyetleri bütün memleketle anlatıldı. Büyük zaferin ilk günlerinde (VAKİT) ailesinin minnet ve şükranlarını Gaziyeye götürdüğüm zaman beni en çok müteahhiss eden şey muvaffakiyetin Mustafa Kemal destanını İzmir sokaklarında yüksek sesle okumaları olmuştu.

Mustafa Kemal bu büyük işleri nasıl yaptı

Acaba kahraman Mustafa Kemal bu büyük işleri nasıl yaptı?

Hâlâ bu muvaffakiyetlerin sırrını birbirlerine, hatta fırsat ve imkân düş-

tüğü zaman doğrudan doğruya kendisine soranlar vardır.

Fakat Gazinin bu gibi suallere verdiği cevap çok kısa ve pek basittir. O diyor ki:

— Ben askerî deha filân bilmiyorum. Herhangi bir zorluk önünde kaldığım zaman benim yaptığım iş şudur: Vaziyeti iyice tesbit etmek, sonra bu vaziyet karşısında alınacak tedbirin ne olduğuna karar vermek. Bu kararı bir kere verdikten sonra artık acaba yapayım mı, yapmayayım mı diye tereddüt etmemek, tereddütsüz kararı tatbik etmek. Ve muvaffak olacağına inanarak tatbik etmek.

Gazinin kararlarını tatbik ve icra hususundaki azmini, bu azmin kuvvetini göstermek için Sakarya taarruzu esnasında ege kemiklerinin kırılması hâdisesini gözönüne getirmek lazımdır. O esnada bütün sıhiye heyeti mutlak ve zamansız tedavi ve istirahat tavsiye ettikleri halde şahsen kabul etmedi:

“Bu meydan muharebesini kazandık. Tan sonra ölürsem ehemmiyeti yoktur,” dedi.

Kemikleri kırık olduğu halde meydan muharebesini idareye devam etti, yirmi bir gün yirmi bir gece devam eden meydan harbi, vaziyeti parlak bir zafer haline koydu.

Şayanı dikkattir ki Gazinin büyük taarruzunda verdiği kararın tatbiki da gene zorlukla karşılaşmıştır. Bu defaki zorluk Meclis ekseriyeti tarafından taarruzun imkânsız olduğu kanaatinde ileri geliyordu.

Taarruzun muvaffak olamadığı farzedildiği takdirde memleket hesabına çıkacak elim neticeler üzerine başkumandanın dikkati celbolunuyordu. Gazi bu itirazları dinlemiş, vermiş olduğu kararın asla değişmeyeceğini söylemiş ve muteriz zevatı da ikna ederek taarruz kararını tatbik etmiştir.

Dumlapınar kazanılmasaydı netice ne olacaktı?

Bu sualın cevabını gene Gazinin ağzından işittik:

— Gene ve behemehal zafer..

Fakat itiraf olunmalıdır ki bu umumi zafer ümidi ne vakit tecelli edebilecekti ve onun tecellisine kadar memleket ve millet içinde neler olacaktı? Düşmanlar bu manzara karşısında ne gibi ümitlere düşeceklerdi? Bütün bunlar dikkat ile gözönüne alınması lazımg-

len noktalar. Bu yazıları yazan Mustafa Kemal itimadı büyük olduğu için diyebilir ki, her ne olacak idiye olacaktı. Fakat gene Mustafa Kemal dediği olacaktı.

Başkumandan

Gazinin millî mücadele esnasında maruz kaldığı müşkülâtı iyice anlıyabilmek için nasıl başkumandan olduğunu unutmamak iktiza eder. Filhakkâ o zaman mecliste muhalifler hemen ekseriyeti ellerine almış vaziyete geçmişlerdi. Artık düşman taarruzunun tevkifine imkân kalmadığı kanaatine varmışlardı. Bir gün Mecliste Mustafa Kemalî Türk ordusunu kararlıklarda felâkete sürükleyen bir adam olmak üzere işaret ettiler. Ve Meclis kürsüsünden açıkça: “Bu müşman savletini vatana, millete çağırın adam nerededir?.. Bizzat bu savletin karşısına kendisi çıkmalıdır..” Dediler.

Mecliste bu sözleri işitmek üzere hazır bulunan Mustafa Kemal hatiplerin maksatlarını pek güzel anlıyordu. Onlar: “Sen Mustafa Kemal düşmanları mağlup edeceğiz diye milleti iğfal ettin. Fakat bugün düşmanlar milleti mağlup ederken kendini göstermiyor. Birtakım vatanperver arkadaşlarını düşman karşısına sürerek saklanıyorsun. Halbuki senin bu tedbirlerin falso etmiştir. Kendin ortaya çık. Millet ve dünya senin ne kadar iğfalcı olduğunu görsün..” demek istiyorlardı.

Hakikatte ise Mustafa Kemal öne atılmakta asla mütereddit değildi. Ve bu tereddütsüzlüğünü derhal kürsüye çıkarak söylediği sözleriyle isbat etti:

“İlerleyen, düşmana karşı Türk ordusunun bilfiil başkumandanlığını kabul ediyorum. Ancak başkumandanlık vazifemde muvaffak olabilmem için benim de bazı basit tekliflerimi lütfen kabul ediniz..” demişti. Bu teklifi hakikaten de basit oldu: “Salâhiyetinizi bana veriniz.. Bunun üzerine bir sürü bozuk kalpler ve sahtekâr kafalar gü-rüdü, koptu dağıldı. Derhal bir reaksiyon oldu: “Biz böyle kumandan istemeyiz..” dediler. Halbuki artık iş başa gelmişti. Başkumandan olmak üzere kürsüye çıkmış olan Mustafa Kemal ortaya koyduğu tekliften sonra müsbet bir cevap almadıkça kürsüden inmez göründü ve inmedi. İşte nihayet böyle bir menfi tekliften müsbet bir netice almaktadır ki Mustafa Kemal

fevkalâde salâhiyeti tazammun eden bir kanunla başkumandan oldu.

Gariptir ki, bu salâhiyetle bir dikta, tör demek olan Mustafa Kemal düşman ordusunu imha ettikten sonra İzmir'e girdiği zaman kendisini müşkül vaziyete sokmuş olduğundan mahcup olan Büyük Millet Meclisi muhalifleri ve hattâ Başvekili Rauf Bey olan hükümetten bir kısmı bu Meclisin Mustafa Kemal tarafından derhal dağıtılacağı zehabına düştüler. Mustafa Kemal bundan haberdar olduğu dakikada ağzından çıktığını işittimiz sözler şu idi: “Ben asla böyle bir şey düşünmedim. Ve düşünmem. Millet Meclisinde bana ne kadar muarız ve muterizler olursa olsun o büyük Türk milletinin mümessili olduğka benim başımdır. Şüphem yoktur ki onlara ef'al ve harekâtım ve onun netayici ile yapıldığım ve yapabileceğim hizmetlerin kıymetini izah edebileceğim. Bunu anlamakta Millet Meclisi tereddüt etse bile asil olan Türk milleti yüksek bonsans'ı (hissi selimi) ile bunu anlayacaktır. Bu takdirde meselenin halli benim şahsıma değil, tanıdığım Büyük Türk milletine tevceh edecektir. Çünkü ben millet adamıyım. Millet sever adamım. Onun karşısında bonsans (Hissi selim) haricinde hiç bir hareket irtikap eder adam vaziyetine düşmem. Yegâne emelim bütün vatanperverlerin bütün devlet ve ordu başlarının başını millete bağlamaktır. Millet elyaku olduğu büyük efendiliğini bugün de -ğilse yarın bütün mâna ve şümülü ile idrak edecektir. Buna eminim. İşte o zaman her millet ferdinin hakiki vaziyetleri millet tarafından tayin ve tesbit olunacaktır. Ben o güne muvaffakiyetle yetiyeceğimi ve millettin onun büyüklüğünü ile mütenasip mükâfatı alacağımı kuvvetle ümit ediyorum..”

Fakat gene dikkat etmek lazımdır ki Gazi bu azmi yalnız başkumandan sıfatını ve iktidarını haiz olduğu zamanlarda göstermiş değildir. Daha küçük rütbede bir kumandan olduğu vakit de aynı suretle hareket etmiştir: Meselâ Çanakkalede Arıburnunda habederken Liman Fon Sander paşa vaziyetteki zorluğu görerek (Kankiser) isminde bir Alman miralayı göndermişti. Miralay geldi. Kaymakam Mustafa Kemal Beyden kumandayı almak istedi. Mustafa Kemal (Devamı 9 uncu sahifede)

- 7 -

Gökboğa koştu.

Gökboğa kuşun koyu yeşil bokrundan akan kızıl kanlar göğsüne yayılıyor ve kuruyordu.

Oku çıkardı. Kuşun tüylerine silerek sadığına koydu.

Sonra avını bacağından tutarak aldı. Atına bindi, su başına doğru rahvan gitti.

Suyun bulunduğu taraftan nal ve insan sesleri geliyordu.

Durup dinledi. Koraçın sesini tanıdı: İran dilile bir şeyler söylüyor

Savulun!..

Rüstem, otuz yaşlarında ince bıyıklı, küçük sivri sakallı, kırmızı sarıklı bir adamdı...

ve tanımadığı bir ses de bütün sertliğile ona çıkışıyordu.

Bir aralık Koraç bir küfür savurdu.

Çelik gürültüsü duyuldu.

Bir çarpışmanın başladığına şüphe yoktu.

Gökboğa atını dörtlal sürdürdü.

Orada bir çok atlılar vardı. Hem de bunlar Türk savaşçıları gibi, fakat daha süslü giyinmişlerdi.

Atlılardan sekiz on tanesi Koraçın üç tarafını almışlar, onu öldürmek veya yakalamak istiyorlardı.

Koraç kılıcını bir ölüm çarkı gibi sağa sola, yana savuruyor, yanına kimseyi sokmuyordu.

Sekiz on kılıç birden onun etrafında şimşekler yaratıyor: Lâkin bir şey yapamıyorlardı.

Koraç, aynı zamanda şöyle haykırıyordu:

— Üçünüz, bire karşı on kişisiniz! Hem de hemşehriyiz. Şu ayı kılıklı yaban adanının sözüne uyup ta bir Türk kardeşinize saldırmaya utanmıyor musunuz? Savulun diyorum, size, yoksa artık hatır dinlemem. Savulun!

İki çeliğin birbirine çarpmasından çıkan bir ses duyuldu. Sonra Koraça saldırıyanlardan birisi:

— Ah, aram!

Diyecek biraz geriye fırlayan kırık kılıcı: "ın yanına çömeldi.

Sağ elinin bileğini sol elle sımsıkı tutuyordu.

Koraç kumandandı.

— Tanı: bilir ki, benim bunda günahtım yoktur.

İki yarı, gür kara sakallı ve dik bıyıklı, başı tuğlu, sımsıkı elbiseli kumandan yağız bir at üstünde bu savuşmayı, dikkatle gözden geçiriyor, uzağıca sabırsızlanıyordu.

— Yazıklar olsun! Bir serseriyle haklıyamadınız. Ona kadar sayacağım, gene bir iş göremezseniz hepinizi kovacağım. O yaban domuzunu ben geberteceğim.

Saymağa başladı.

Bu, İranlı bir kumandandı.

Fakat diğerleri Türktü.

Çünkü kumandanla birkaç zabitanca, diğerleri ise türkçe konuşuyorlardı.

Gökboğanın kafası aydınlandı:

— İşte İran büyük veziri Ferruhzadın oğlu Horasan valisi Rüstem'in Türk taburu... O da elbet yakındırdı. Lâkin şu kumandan hiç de hoşuma gitmiyor.

Gökboğanın her şeyden evvel yoldaşını kurtarması gerekti.

Sütlünü heybeye sokmak istedi, fakat sığmadı ve başlıye kanatları dışarıda kaldı. Sallanıp duruyordu.

— Yetiş, akam! Kollarım kopuyor!

— Dayan, geliyorum!

Bu ses ve bir atının ormandan fırlayışı bir çoklarının başlarını o tarafa çevirtti. Bunların başlarında İranlı kumandan vardı. Gökboğadan çok sülüne ehemmiyet verdi:

— Benim avım!... Bak kim almış!

Suun bu sırada heybeden yere düştü.

Gökboğa Koraça dövüşenlere haykırdı:

— Savulun!

Birisi sola, diğeri sağa yıkıldı. Diğerleri hemen açıldılar. Gökboğa onların ortasında atını bir kasırga gibi, kılıcını da yıldırım gibi kullanıyor; çevresini gittikçe genişletiyordu.

İran kumandanı arkasında duran zabite çıkıştı:

— Herifleri kaçıracaksınız! Yirmi kişi daha saldırın! Çabuk!

Yirmi atlı birden ileri atıldılar. Bağırarak devam ediyordu:

— Onu diri yakalayın! Derisini yüzeceğim, derisini!

— Atı öldürelim mi?

— Öldürün!

Gökboğa son sözleri anlamamıştı. Koraç ona anlattı ve:

— Cıldamı ardımıza alsak!

Dedi.

Onun tergisine atlayıp da birlikte

kaçmayı düşündü; lâkin bu hem ona ağır geliyordu, hem de bu kadar büyük bir kalabalığın ortasından sıyrılmayı mümkün göremiyordu.

İkisi de durmadan karşılıklı olarak çıkışıyorlardı:

— Savulun diyorum. Ayıptır, siz Türk değil misiniz?

İçlerinden biri cevap verdi:

— Nidellim, Keştaseb öyle istiyor. Teslim olun!

— Benim yerimde olaydın sen teslim olur muydun?

— Şart koşardım.

— Ne diye?

— Teslim oluruz, fakat bize işleşmeyiniz, diye...

— Kavgayı siz çıkardınız. Bize burası babadan miras değil ya, elbet gidecektik.

— Senin arkadaşın sebep oldu: Keştaseb ona "su başından çekil!" dedi. O çekilmedi.

Koraç söze karıştı:

— Atımı suluyordum. Hem bana "aptal, benim geldiğimi görmüyor musun?" dedi. Ben de susar mıyım, cevabı yapıştırdım.

— Ne dedin?

— "Aptal sensin, yaban domuzu kırıklı herif! Senin atın at da benimki değil mi? Hele içip doysun da öyle!" dedim.

— Hakkın varmış ama... Gurbette olduğumuzu da unutmamalıydın!

Koraçın canı sıkılmıştı. Eğer Gökboğanın hoşuna gitmiyeceğini bilseydi şüphesiz öyle yapmazdı.

Gökboğa onunla konuşan adama baktı. Bir taraftan kendisine ve arkadaşına gelen hücumları kovarken diğer taraftan da Keştasebi işaret ederek:

— Şu herife söyleyin, bize yol açsın da, buradan çekilip gidelim.

Diyecekti.

Bu sırada yandan birisi oldukça yakına sokulabilmiş. Cıldamın sağrisına doğru bir kılıç savurmıştı.

Gökboğa Cıldamın karnına topuklariyle vurdu.

At ilerledi.

Kılıcın ucu atın sağrisından aşağı kaydı.

Cıldam can acısıyla gerindi ve kılıç savuran adamın göğsüne korkunç bir çifte savurarak beş adım öteye, beş altı arkadaşının ortasına fırlattı. Asker, dört beş arkadaşını da yarak yere serildi.

Atın sağrisından kan akıyordu.

Gökboğa yere atladı ve onu geriye itti.

Onun teklifini İran kumandanı Keştaseb söylediler.

Gökboğa arkadaşına:

— O tarafa kulak ver. Bakalım ne diyecek?

Dedi.

Keştaseb büsbütün köpürdü:

— Olmaz!... Bunları yakalıyacak-

siniz! İranlı askerler olaydı şimdiki kadar çoktan bağlamış olurlardı. Kovacağım, hepinizi kovacağım!

Koraç bunları Gökboğa anlatı

Biraz hafiflemiş olan kavga yenden ve daha yaman olarak başladı. Kılıçların parıltıları, kalkanların çarpmasından çıkan tok sesler gittikçe sıklaşıyordu. Birdenbire bu sesler üstünde bir kahkaha duyuldu.

Keştaseb ve yanındakiler onun geldiği tarafa baktılar ve Rüstem'i gördüler.

Hem gültüyor, hem de:

— Koca bir taburla şu iki kişiyi hakkından gele miyormsun! Afer! Keştaseb, seni artık Hindistan fetih ne gönderebilirim!

Diyecekti.

Gökboğa ile Koraç da onu gördüler:

Bu, otuz yaşlarında ince bıyıklı küçük sivri sakallı, mert bakışlı, uzunca boylu bir adamdı. Başında Hint şalından kırmızı bir sarık ve onun önünde de kocaman bir zümrüt altın tellerle tavus tüyünden bir süs vardı. Sırtındaki kısa ve da kaftan, bacaklarındaki şalvar, ayaklarındaki pabuçlar güneşte pırıl pırıl yanıyordu. Bunların her tarafındaki altın teller, elmas ve yakut düğmeler gözleri kamaştırıyordu. Silâ olarak yalnız bir kılıç belinin sol tarafında asılıydı. Onun sapı ve kını da renk renk mücevherlerle süslenmişti. Altındaki kır at yavaş yavaş oynuyordu. Sanki eyer takımlarının her tarafında parlayan inciler, elmaslar, zümrütler ve altınlarla övünüyor.

Koraç üzgün bir sesle kekeledi:

— Bana öyle geliyor ki bu adam Rüstemdir. Fakat artık neye yarar!

— Niçin yaramasın? Görmüyor musun, hoşuna gittik! Ayı kırıklı herife gültüyor. Dişini sık, biraz daha gözüne girelim. Belâya çattık derken çok şey kazanacağız...

Hakkı vardı.

Savaş gittikçe kızışıyordu. Saldıranlar birer birer yıkılıyorlardı.

Rüstem her defasında bir kahkaha atıyordu.

Keştaseb bir kat daha köpürüyordu.

Artık sabrı tükenmişti. Yanındaki zabite bir şeyler söyledi. O da kısa boylu yağız bir askere Gökboğa ile arkadaşının sırtlarını verdikleri kayanın üstünü göstererek o sözleri tekrarladılar.

Asker atını sürdürdü; kayalığın yan tarafında yere indi ve yukarı çıkmağa başladı.

Onun gidişi Rüstem'in gözüne çarptı. Gözleri parladı ve kaşları çatıldı. İranlı kumandana yaklaşıp sordu:

— O asker ne yapacak?

— Bizimkilerle yardım edecek!

Asker tepeye çıkmış bir ok çıkararak yayına takmıştı.

Rüstem homurdandı.

— Bu kanaklıktır!

Ardında duran askerden yay ve okunu alarak atını sürdürdü:

— Heeey! Çekil ordan...

(Arkası var)

Karamazof Kardeşler

Yazan: Dostoyevski

Çeviren: Hakkı Süha Gezgini 7

Anasının mezarını bulduktan az zaman sonra Aliyoşa, manastıra gireceğini ve orada kendisini papaslığa kabule hazır bir cemaat bulunduğunu söyledi.

Pavloviç zaten "Zosima", adındaki başpapazın uslu oğlu üstünde büyük bir nüfuzu olduğunu biliyordu.

Ayyaş baba, oğlunun kararını düşünceli bir sükût içinde dinledikten sonra, şaşmış görünmeden:

— Zosimanın, papasların en namuslularından olduğuna şüphe yok... Fakat gideceğin yerin mahiyetini biliyor musun? Dedi ve hilekâr ayyaş gülümseyişle, zaten işin buraya varacağını ben, çoktan anlamıştım... İki bin rublen var... Onları senin çeyizin olarak saklıyacağım. Lâzım olan her şeyi yapacağım, benim melek oğlum... Bütün ihtiyaçlarını karşılayacağım. Para is-

terlerse vereceğim. Fakat sanıyorum, ki senin artık hiç bir masrafına ihtiyacın yok. Bir kanaryanın dâriya ne kadar lüzumu varsa senin de paraya o kadar ihtiyacın düşünülebilir... Bazı manastırların yanbaşında papazların karılarının oturdukları ayrı binalar vardır. Ben, bunlardan birini gezmiştim. Çok merakla değer şeylerdir bunlar... Hem bunların sayesinde kilise hayatı da bir değişme, bir çeşni vasıtasına kavuşmuş oluyor. Belâya bak ki, bu diğiler manastırlarında da hep Rus kadınları otururlar. Hiç bir Fransız rastlanmaz... Senin manastırında iki yüz papastan başka kimse yok... Tabii hepsi de ibadetle meşgullerdir... Oraya girmekle bana ıstırap veriyor - sun Aliyoşa... Seni o kadar seviyorum ki... Eh ne yapalım. Kısmet böyle imiş.

Bari orada bizim gibi günahkâr ve vicdanları pişmanlıkla yüklü olanlar için dua et. Ben, çok kere kendi kendime:

— Benim için de bir gün dua eden bir kul bulunacak mı?

Diye sormuşumdur.

Benim sevgili oğlum, bu hususta ben de pek günahkârim. Sen, belki bunun derecesini bilmezsin... Yalnız şunu söyleyeyim ki, bazan, ben ölünce, cennazemi şeytanların kancalarıyla çekip götürceklerini düşünüyorum. Kendi kendime sorarım, ki bu kancalar nereden geliyor? Neden yapılmışlardır? Demirden mi?.. Demirdense onları nerede dövüyorlar?.. Dindarlar, cehennem için bir tavani olduğuna inanırlar. Ben, cehennemim tavansız olmasını tercih ederim. Böylece cehennem daha aydınlık ve daha az kasvetli durur. Ama, sen diyeceksin ki cehennemim tavansız olmuş veya olmamış bundan ne çıkar? Ne mi çıkar? Şu çıkar ki, eğer tavansız olmazsa, kancalar da olmaz. Kanca ise, beni şeytanlar nasıl sürükleyecek? Şayet sürüklemelerse bu dünyada adalet kalmaz. Bu kancaları benim için, sade benim için icad etmek gerek. Benim yaman bir günahkâr olduğumu

bilseydin Aliyoşa.. Ah bilseydin.

Aliyoşa, babasını ciddi bir bakışla süzdükten sonra:

— Orada kanca manca yoktur!

Dedi.

— Nasıl yok?.. Nasıl yok?.. Orada bu kancaların gölgelerinden başka bir şey görülmez. Bir Fransız kitabı cehennemini şöyle tasvir eder:

Bir seysin gölgesini gördüm

Ki bir fırsatın gölgesiyle

Bir faytonun gölgesini ovuyordu(1).

Şu halde sen sevgili oğlum orada kancaların olmadığını nereden biliyorsun. Hele bir manastıra git. Papaslarla öğür olunca fikrini değiştirirsin. Ne ise, git, hakikati öğren ve gel bana da söyle ki, şu ahret seferine rahat rahat çıkayım.

Hem doğrusunu istersen, senin gibi bir gencin, bu evde, ayyaşlar ve kâh-peler arasında yaşamasından ise, papaslarla düştüp kalkması daha hayırlıdır. Manastıra girmene razı oluşum da bu yüzden. Umuyorum ki, bir müddet sonra, içindeki ateş sönecek ve tekrar baba ocağına döneceksin. Sabırla bekliyeceğim. Çünkü sen, benim bu dünyada en çok kıymet verdiğim var-

lıksın. Çünkü yalnız sen bana lânet okumuyorsun. Bunu duymamak kabil değil, yavrum.

Fiyodor bunları söyledikten sonra ağlamasına başladı. Şu ayyaşın hassas bir tarafı da vardı.

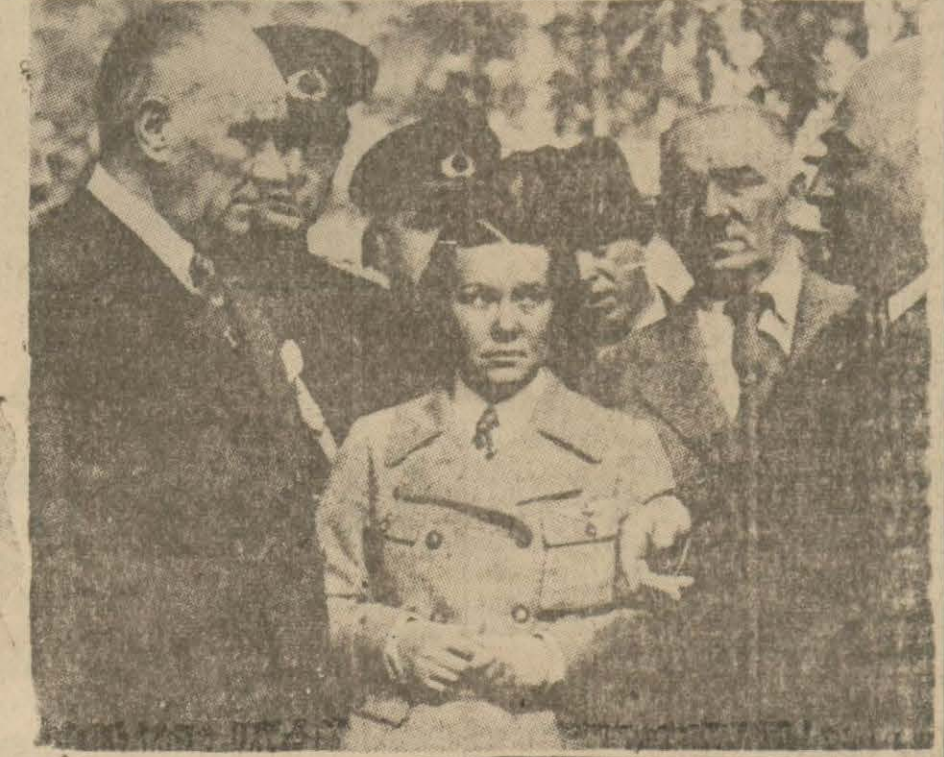
— V —

PAPASLAR

Okuyucularım, benim bu kahramanımı belki papas cübbesi altında solgun yüzü, sıkı ve dinî vecdlerin ateşiyle erimiş bir mahlûk diye düşünmüşlerdir. Hayır, Aliyoşanın, bilakis on dokuz yaşında güçlü kuvvetli, güzel, âhenkli bir vücudu ve sıhhat fıskıran bir yüzü vardı. Uzun boylu idi. Kestane renginde saçları, biraz uzunca fakat pek tenasıplı bir çehresi ilk bakışta göze çarpardı. Yanakları tutuşmuş gibiydi. İri koyu elâ gözleri, biraz düşünceli, fakat sakın bakarlardı.

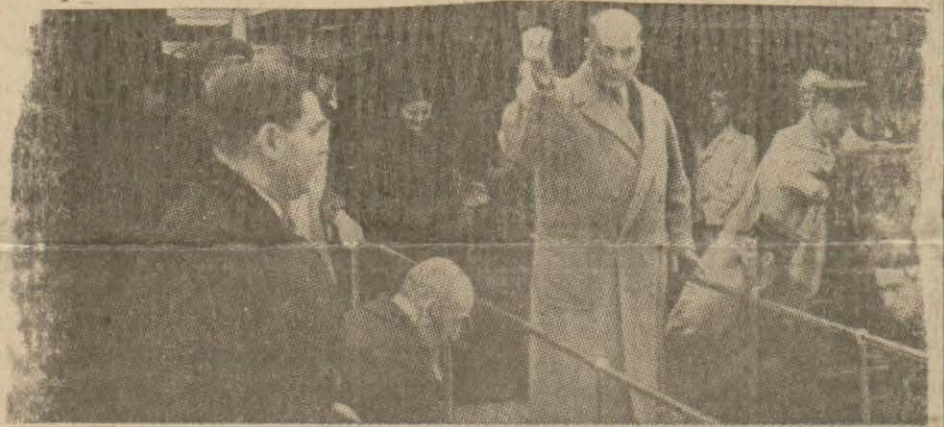
(Arkası var)

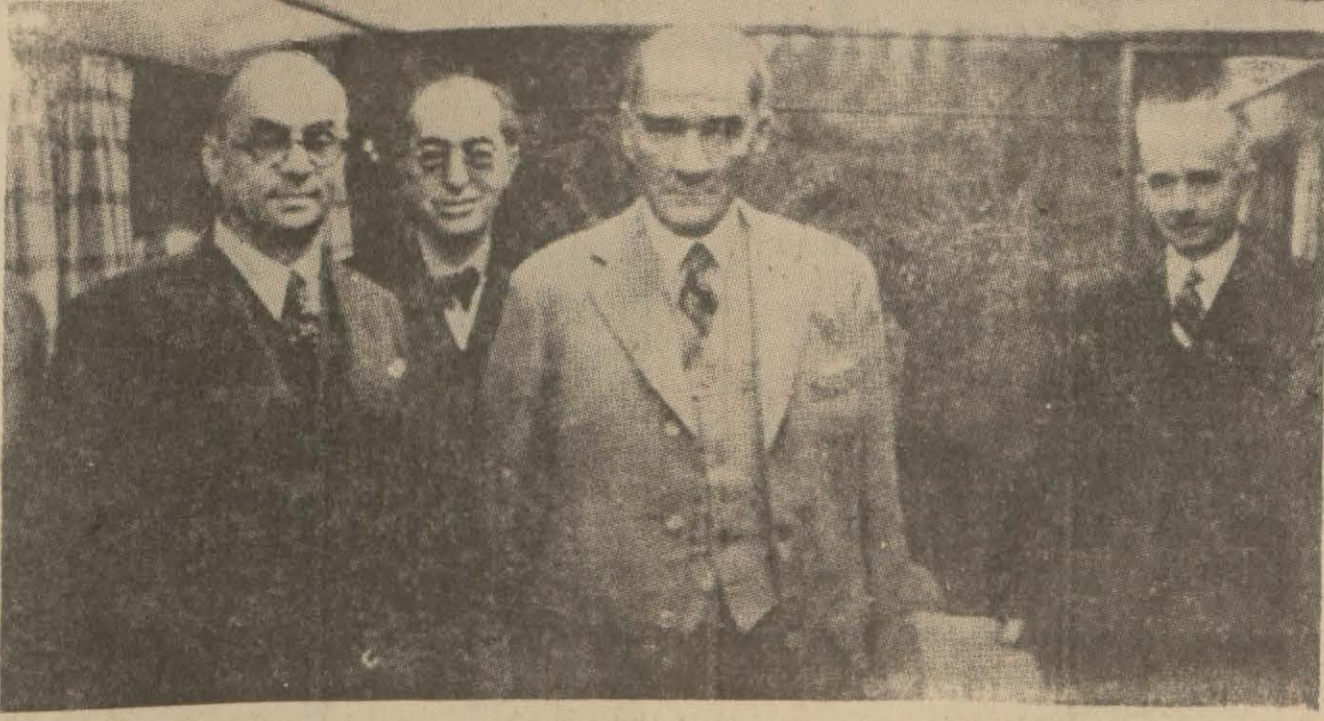
(1) Bu şiir, "Eneid", in altıncı bölümünden alınmıştır. Rusça aslında da metin Fransızcadır. H. S. G.

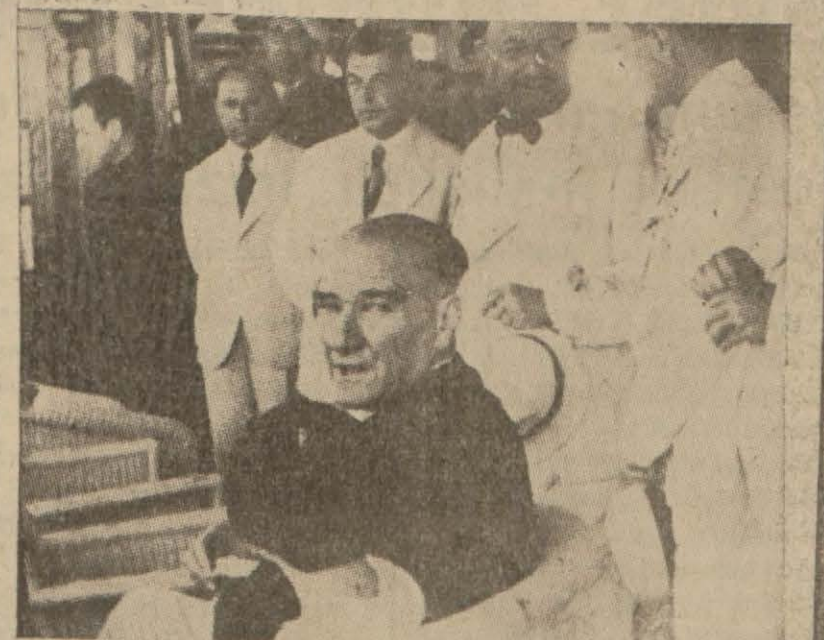
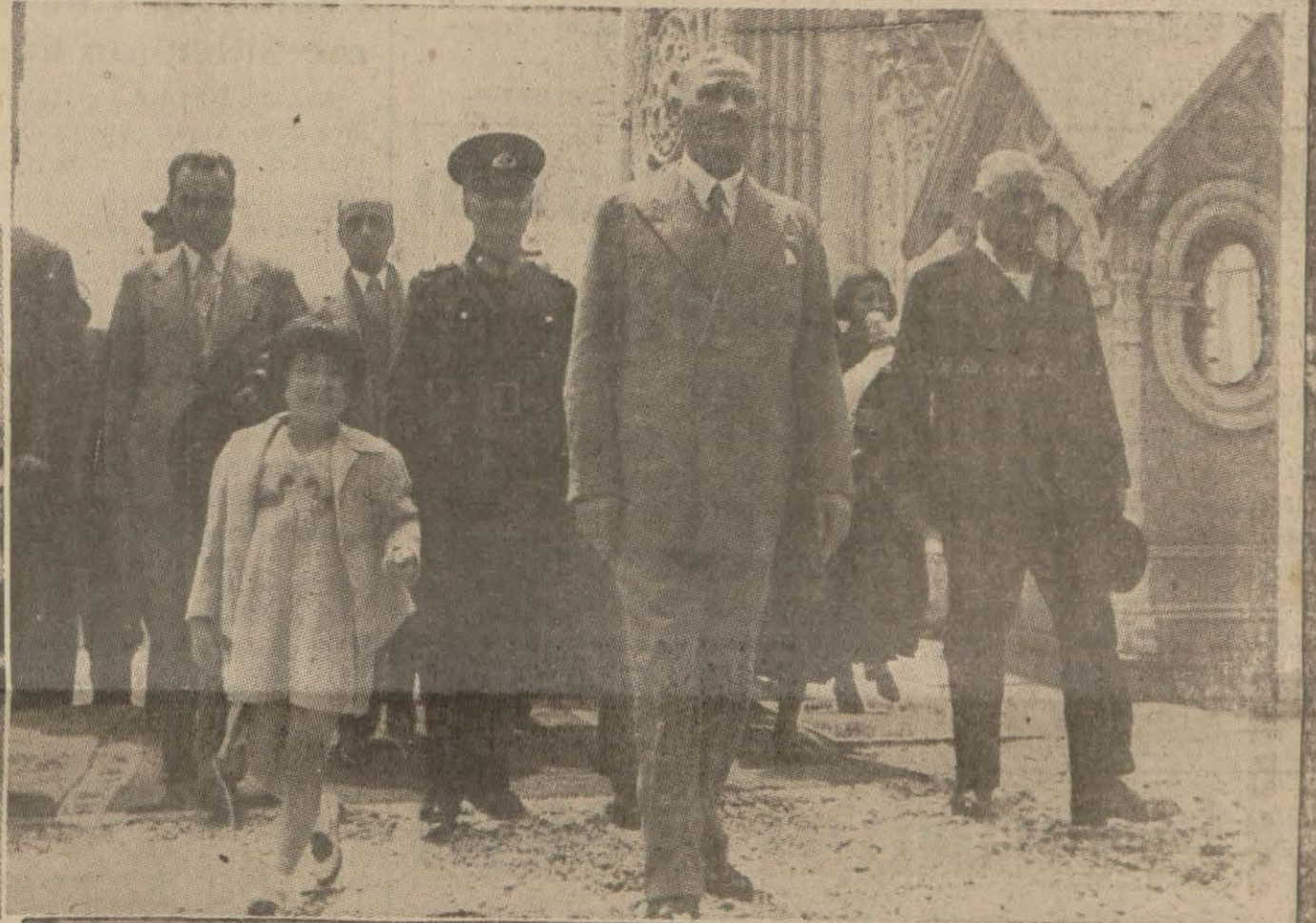
Atatürk'ün ha-
yatında fotoğrafla
tesbit edilmiş hâdi-
seler:

Atatürk bir tet-
kik seyahatinden
sonra kendisini kar-
şılayanlarla, Trak-
ya manevralarında,
tayyareci Sabiha
Gökçene iltifat edi-
yorlar ve ecnebi dev-
let ricalinin memle-
ketimize yaptıkları
seyahatlerde...

Ulu Şefimiz, Eski İngiliz Kralı
Edvardın memleketimize yaptığı zi-
yarete, ve diğer memleket dolaşma-
larında kendisini karşılayan ve u-
ğurlayanlarla...

Hükûmetin resmî tebliği

İstanbul, 10 (A.A.) — Türkiye Cumhuriyeti hükûmetinin resmî tebliğidir:

Müdavi ve müşavir tabiblerinin neşredilen son raporu, Atatürkün dünyaya gözlerini kapadığını bildirmektedir.

Bu acı hâdise ile Türk vatani büyük yapıcısını, Türk milleti ulu şefini, insanlık büyük evlâdını kabetti. Milletimize içimiz yanarak, bu tarife sığmayan ziyandan dolayı en derin taziyelerimizi sunarız.

Kederlerimizin tesellisini ancak ve ancak onun büyük eserine bağlılıkta ve aziz vatanımızın hizmetinde ararız. Şurasını da her şeyden evvel beyan etmeliyiz ki ölmüş olan onun büyük eseri Cumhuriyet Türkiye'sidir.

Hükûmetiniz, içinde bulunduğumuz bu mühim anda bugüne kadar olduğu gibi, dikkatle vazife başındadır. Müesses olan nizamı ve vaziyeti idame hususunu, büyük Türk milletinin hükûmeti ile tek vücud olarak teyit ve temin edeceğine şüphesizdir.

Teşkilâtı esasiye kanununun 33 üncü maddesi mucibince Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda Reisicumhur Vekâleti vazifesini deruhte etmiş ve ifaya başlamıştır.

Gene Teşkilâtı Esasiye kanununun 34 üncü maddesi mucibince Büyük Millet Meclisi derhal yeni Reisicumhuru intihap edecektir.

Türkiyenin en büyük makamına Teşkilâtı Esasiye kanununa göre, geçecek zatın etrafında hükûmetiyle, şanlı ordusuyla ve bütün kuvvetiyle Türk milleti sarsılmaz bir varlık olarak toplanacak ve yükselmesine devam edecektir.

Bugün ayrılığına ağladığımız büyük şefimiz Atatürk, her vakit Türk milletine güvendi. Eserlerini bu güvenle yaptı. İdamesi esbabını da istikmal ederek güvenle büyük milletimize bıraktı. Ebedi Türk milleti onun eserlerini ebediyetle yaşatacaktır. Türk gençliği onun kıymetli vedisini olan Türkiye Cumhuriyetini daima koruyacak ve onun izinde yürüyecektir.

Kemal Atatürk, Türkül tarihinde ve gönlünde daima yaşayacaktır.

Müdavî doktorların son raporu

İstanbul, 10 (A.A.) — Atatürkün müdavi ve müşavir tabibleri tarafından verilen rapor suretidir:

Reisicumhur Atatürkün umumî hallerindeki vehamet dün gece saat 24 te neşredilen tebliğden sonra her an artarak bugün, 10 ikinciteşrin 938 perşembe sabahı 9,55 geçe büyük şefimiz derin koma içinde terki hayat etmiştir.

Müdavi tabibler:

Pr. Dr. Neşet Ömer İrdelp
Pr. Dr. M. Kemal Öke
Dr. Nihad Reşat Belger.

Müşavir tabibler:

Pr. Dr. Akil Muhtar Özden.
Pr. Dr. Hayrullah Diker.
Pr. Dr. Süreyya Hidayet Serter.
Dr. M. Kâmil Berk
Dr. Abrevaya Marmaralı

Reisicumhur Vekili Meclisi bugün toplanmaya davet etti

Ankara, 10 (A.A.) — Reisicumhur Vekili ve Büyük Millet Meclisi Reisinin tebliği:

Reisicumhur Atatürkün milleti mateme garkeyleyen elim ziyatı dolayısıyla teşkilâtı esasiye kanununun 34 üncü maddesi mucibince yeni reisicumhur intihap edilmek üzere Teşrinisaninin on birinci cuma günü saat 11 de Büyük Millet Meclisini içtimaa davet ederim.

Reisicumhur Vekili ve Büyük Millet Meclisi Reisi
M. A. RENDA

Ankaradaki ecnebi devlet mümessilleri Reisicumhur Vekilini ziyaret ederek defteri mahsusu imzaladılar

Ankara, 10 (A.A.) — Bugün bütün ecnebi devlet mümessilleri Reisicumhur Vekili ve B. M. Meclisi Reisi Abdülhalik Rendayı ziyaret ederek defteri mahsusu imzalamışlardır.

Ankara, 10 (A.A.) — Bugün saat 17 de Hariciye Vekili Doktor Aras Ankaradaki ecnebi diplomatlarını heyet halinde kabul etmiştir.

Duayen bulunan Efgan Büyük elçisi ekselans Sultan Ahmed Han diplomatları heyeti namına atideki beyanatta bulunmuştur:

Bay Vekil,

"Gerek kendi namına, gerekse Duayenim bulunduğum diplomatlar heyeti ve temsil ettiğimiz memleketler namına zatı devletinize bu büyük mateminizden dolayı derin teessürlerimizle samimî taziyelerimizi arz ederim.

Şunu da zatı devletinize arz etmek isterim ki, bu büyük dünya adamının ziyatı sizin milletiniz gibi her birimizin milletini de son derece müteessir etmiştir. Bütün kalbimizle bu payansız kederinize iştirak ediyoruz."

Hariciye Vekili Doktor Aras cevap olarak demiştir ki:

"Bay Duayen, Büyük elçiler, Orta elçiler, Maslahatgüzarlar,

Mümtaz mümessilleri bulunduğunuz dost memleketler namına gerek kaybettüğümüz Ulu Şefimiz gerek onun ölmez eseri olan Türkiye Cumhuriyeti hakkında gösterdiğiniz bu derin ve müessir sempati tezahürü Türk milletinin ve Cumhuriyet Hükûmetinin ruhunda menkuş kalacaktır.

Samimî taziyelerinizden dolayı bütün kalbimle teşekkür ederim."

Başvekil Ankarada

Ankara 10 (A.A.) — Başvekil Celâl Bayar bu akşam saat 23.5 de İstanbul dan şehrimize dönmüştür.

Başvekil Celâl Bayar istasyonda Reisicumhur Vekili B. M. Meclisi Reisi Abdülhalik Renda, Dahiliye Vekili ve Parti Genel sekreteri Şükrü Kaya, Vekiller, Mülki ve Askerî erkân tarafından karşılanmıştır.

Kendisini karşılamaya gelen zevat ile ayrı ayrı selâmlaşdıktan sonra garın kabul salonuna giren Başvekil Celâl Bayar, burada büyük matemimiz karşısında duydukları teessürün bir ifadesi olmak üzere heyet halinde kendisini beklemekte olan büyük ve orta elçilerle, ataşemillerin taziye kabul etmiştir.

Başvekil Celâl Bayar, istasyondan doğrudan Büyük Millet Meclisine gelecek Reisicumhur Vekili ve Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Rendayı ziyaret etmiştir.

Bu ziyareti müteakip Vekiller heyeti B. M. Meclisinde bir içtima akdelemiştir.

Ecnebi Devlet mümessillerinin kararı

Ankara, 10 (A.A.) — Haber alındığına göre, Afgan büyük elçisi ekselans Sultan Ahmet Hanın riyasetinde toplanan ecnebi devlet mümessilleri, bugünden itibaren cenaze merasiminin hitamına kadar ziyafet vermemeyi kabul resimleri yapmamayı, elçiliklere yarı bayrak çekmeyi ve teessürlerine bir nişane olmak üzere bu akşam İstanbuldan avdet etmekte olan Başvekil Celâl Bayarı istasyonda heyet halinde karşılamayı ve B. M. Meclisinin yarınki toplantısında da bulunmayı kararlaştırmışlardır.

Ankara, 10 (A.A.) — Memleketimizdeki bütün ecnebi devlet mümessilleri haricîye vekili doktor Rüşdü Arasa, millî matemimize samimî iştiraklerini bildiren taziye mektupları göndermişlerdir.

Parti Grubu bu sabah toplanıyor

Ankara, 10 (Telefonla) — Saat dokuzda Parti Grubu mensuplarının içtima edecekleri anlaşılmaktadır.

Toplantıda Reisicumhur namzedini ve Parti Umum Reis Vekilinin kararlaştırılması muhtemeldir.

Saat on birde Meclis toplanacak ve Meclis, Reisicumhur intihabını yapacak, seçim neticesi alınınca yeni Reisicumhur Meclis kürsüsüne çıkarak yemin edecektir. Netice 101 atım topla ilân edilecektir.

Alber Saronun makalesi

Paris, 10 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor:

Alber Sarraut, Paris Soir gazetesinde, Atatürkün ölümü dolayısıyla yazdığı bir makalede ezümle diyor ki:

"Atatürkün ölümü, herkeste hayranlık uyandıran Türkiye için azim bir ziyadır. Atatürkün kahramanlığı ve dehası, Türkiye'nin istiklâlini yaratmış ve kalkınmasını başarmıştır. Bu ziyat, Fransa için de çok acıklıdır. Çünkü, Atatürk, onun sadık ve samimî bir dostu idi. Bu ziyatı sulh davası için de çok elmidir. Zira, bu devlet şefi yorulmaz bir surette sulhun korunmasına çalışmaktaydı. Bu ölüm şahsen beni de fevkalâde müteessir etmiştir. Ankarada sefir bulunduğum sırada, o zaman ismi Gazi Mustafa Kemal olan bu Büyük Adam, ile sık sık temas imkânını bulmuştum. Aramızda, samimî ve kalbi bir sevgi hâsıl olmuştu. Ona karşı hayranlık ve sevgi besliyordum. Türkiye'de bulunan bütün dostlarım, Türk milletinin bu büyük matem gününde duyduğum ıstırap ne kadar derin olduğunu takdir ederler."

Vatan en büyük evlâdını kaybetmedi

Yazan: Hakkı Süha Gezgîn

Atatürk, gözlerini yumdu. Onun gibi bir adam için "öldü" sözü, daha asırlarca zaman söylenemeyecektir. Çünkü ölüm, ancak acizleri, esersizleri söndüren bir son nefestir. Onun gibi arkasında koca bir vatan toprakları üstüne şanın, şerefine, akıl ve zekânın, kudret ve iradenin en yüksek eserlerini yazan bir yaratıcıya ölüm, elini süremez.

Onu içine alan Türk toprağı, bir kere daha kutsallaşacak. Bin kere daha kıymetlenecek.

Atatürk, tarihimizin göğsünde kâh bir kahraman gibi, kâh bir kurtarıcı gibi, bazan bir inkılâpçı olarak, fakat en çok bir yaratıcı olarak doğlaştı.

Eski cihangirlerin bastığı yerde ot bitmezdi. Onun geçtiği yollar cennete döndü.

Dün, ölüm haberi, ortalığa yayılınca, memleket büyük bir acıyla sarsıldı. Yollarde miniminiler ağlıyor, gençler ağlıyor, orta yaşlılar, ihtiyarlar ağlıyordu. Adam dolu sokaklar, bir sancı kovranısıyla bül-bülüyorlardı. Yara ve acı, her tarafta, her yüzde, her şeyde görünüyordu.

Başlar, yarı inik bayraklarda bir saniye durduktan sonra öne eğiliyor, herkes kendi göz yaşlarını çiğneyerek yürüyor.

Dünyadan bu kadar insan gelip geçti... Hiç birisi arkasında bütün bir ülkeyi böyle bir tek yürek haline koymadı.

Bugün, Türkün yası var. Derilerimiz, pertavsız adeseleri gibi bu haberin acısını, alev ve ateş yaparak içimize döküyor.

Yalnız bir ölüsüz gibi değil, yetişkin bir evlâd gibi Büyük Atamızın ardından ağlıyoruz. Yetişkin insanların bu türlü kayıplar karşısındaki ıstırapları elbette, küçükle-

rin acısından çok daha derin ve çok daha porcalayıcı olur. Fakat olgun kafalar ve durulmuş ruhların kendilerine göre zengin teselli kaynakları da vardır.

Biliriz, ki Atatürk ikidir. Biri etten kemikten Atatürk, ki bir besikle bir mezar arasına atılmış ömür köprüsünden gelecek ve doğduğu gibi ölecektir.

Öteki Atatürkün ise, ölümle, mezarla hiçbir alakası yoktur. O, ebedidir. Türkiye için, Türk milleti için olduğu kadar, dünya için ve insanlık için de ebedidir.

Atatürkün manevî şahsiyeti, bu vatanın topraklarına nurdan bir tohum gibi girmiş, basak, filiz vermiş, çiçek açmış ülkeyi baştanbaşa donatmıştır.

Onunla bizim aramıza hiç bir zaman bir mezar giremeyecektir.

Ölümlerin vasiyetleri, sağlamların emirlerinden ziyade kuvvetli olur.

Atatürk, vakit vakit bu son gününü hatırlamış ve millete bu âkıbetten sonraki vazifelerini de hazırlamıştır.

Gençliğe hitabesi, dünyada bırakılmış vasiyetlerin hepsinden üstün bir ruh ve fîr büyüklüğü taşır. Ciltler tutan nutku da, başımız sıkıldıkça, başvuracağımız bir şifa kaynağıdır.

Bugün vatan, en büyük evlâdını kaybetmedi. Onu sadece göğsünün derinliğine çekip aldı.

Tarih, gene onun izlerinde yürüyecek, kurtarıp yetiştirdiği millet gene onun kumandası altında zamanı, medeniyeti, haklı ve şerefi fethe gidecektir.

Çünkü Ankarada, Sivastada, İstanbuldaki Atatürk ne ise, bizim için "Ahret" teki Atatürk de odur.

Hakkı Süha Gezgîn

Atatürk'ün dilinden kendi hayatı

(Baş tarafı 2 incide)

siyasetle istigal etmemesi nokta nazarı bu defa daha kuvvetle ortaya sürmeğe başladım. İlanı Meşrutiyetten sonra teşkilât yapmak için Trablusgarbe gönderilmiştim. Her defa orada İttihat ve Terakki kongresine murah. has intihap olunuyor, fakat gitmi yordum. Bir defa yalnız bu maksadı anlatmak için gittim. Maksadımı kabul ettirdim.

Fakat muvaffakiyet kongrenin yalnız nazarı kararında kaldı. Tatbik e. dilmedi. İttihat ve Terakkinin. bazı eşhas ile aramızda Meşrutiyetten sonra başlayan ihtilâfı efkâr nihayet de. recede şiddetlendi ve bu ana kadar devam etti.

Bundan sonra yeni ordu teşkilâtı yapıldı. (İzzet Paşa) erkânıharbiye re. isiydi. Ben bu teşkilâtta Selânik kolordusu erkânı harbiyesinde küçük rütbede bir zabıt sıfatıyla dahil oldum. Henüz kolâğası rütbesinde idim. Ordunun talim ve terbiyesile uğraşıyordum. Bu itibarla şifahi ve tahriri pek çok tenkitler yapmak mecburiyeti hâsıl oluyordu. Bu tenkidat bilhassa eski kumandanların rencide ediyordu. Bunun, benim ameliyattan ziyade nazariyatçı olduğumdan ileri geldiğine zahif olarak beni mücazat kabilinden 38 inci piyade alayına kumandan yapıldı.

Bu tayin gazap yüzünden rahmet oldu. Alay kumandanlığını ifa ettiğim sırada Selânikte bulunan tek mil garnizon kıtaatı, alayın tatbikatına ken. diliklerinden istirake başladılar.

Verilen konferanslara diğer zabıtların iştiraki görüldü. O zaman Selânikte bu faaliyetlerden şüphelendiler. Beni Mahmut Şevket Paşa marifetile İstanbul'a çağırıldılar, erkânı harbiye umumiye de bir vazifeye tayin ettiler.

Sahi.. Selânikte bulunduğum zaman Arnavutluk harekâtı ile meşgul olmuştum. Evvelâ (Şevket Tur. gut) Paşa memur iken Mahmut Şevket paşa bizzat Arnavutluk harekâtını ele almıştı. Beni de erkânıharbiye reisi diye beraber götürdü. Perzerin ve İpek'e kadar harekâtı beraber. ce takip ettik.

Tablus ve Balkan harpleri

İstanbul'a çağırıldığım zaman İtal. yanlar Trablusgarbe hücum ettiler. Ben de tebdilnam ve kıyafetle bazı arkadaşlarla beraber Mısır'a ve oradan Bingazi taraflarına gittim. Bir sene kadar devam eden harp esnasında kuvvetlerine kumanda ettim. Asil memlekette de Balkan harbi başlamıştı.

Bulgar ordusu, Çatalca hattına ve Bolayırın şimaline geldiği bir sırada İstanbul'a avdet ettim. Geliboluda kuvayı mürettebe namı altında bir ordu vardı. Onun erkânıharbiyesine memur edildim. Biraz sonra Bolayır kolordusu denilen bir kuvvetin aynı zamanda erkânıharbiye reisi oldum.

Ordumuz Edirne — Dimetoka istikameti umumiyesince hareket geçti. Kuvayı mürettebe evvelâ şimale, Edirneye kadar gitti. Sonra Bolayır kolordusu. Başkumandanlığım emrile Dimetokaya tevceh etti. Bundan sonra İstanbul'a geldim. kuvayı mürettebenin erkânıharp reisi olan arkadaşım Fethi Bey askerlikten istifa etmiş, İttihat ve Terakkinin kâtibi umumiisi olmuştu. çok gecmedi. Sofyaya atışe. militer oldum. Bir sene bu vazifede kaldım.

Umumî harpten sonra

Binbaşı olan Mustafa Kemal Sofyada atışemlilerdir. 1914 dünya harbi başlıyor. Dünyayı ateşleyen bu büyük cihan harbinde fiilen yurduna hizmet emelile yanan Türkün büyüğü, 69 uncu fırka kumandanlığıyla Çanakkaleye gitti.

Onu harbin sonlarına doğru Suriye ordularının başında umum kumandan olarak görüyoruz. Düşman, bozuk ordulara azgın bir kudretle saldırdığı zaman yine Türk'ün en büyük askeri, kumandanı Atamız, bu azgın kudretleri bozguna uğratan ordusuyla verinde mihlana bir halde buluyoruz. Ve fakat harbin tarafı bitiyor ve mütareke oluyor. 1918

de Türk umumî harbden mağlûb çıkmıştı.

Mütarekenin korkunç tarihini elem üzerine elem katmamak için tekrar etmiyoruz. Saray, padişah ve rical altındaki yaldızlı sandalyelerin ve hayatlarındaki mülevves zevk ve sefahatlerinin elden gideceği korkusuyla tezellül etmiş bir halde galiblerin önlerine büyük Türk'ün istiklâlini, yurdunu satılık bir meta gibi serdikleri zaman Mustafa Kemal, için için yanan milletin başına geçmek zamanı olduğunu hesapladı.

İnkılâp harbi

19 Mayıs 1919 da Samsuna ayak bastı.

Mustafa Kemal'in, millî varlığımıza saldıran tarihin bu kahbe tecellisi karşısında insan akıl ve kudretlerini hayrete düşürecek faaliyeti ve millî kurtarıcılığı başlıyor. Artık hâdiseler biribiri arkasınca doğmaktadır. 23 temmuz 1919 da Erzurumda ilk millî kongre, ilk halk meclisi kuruldu ve Mustafa Kemal reis seçildi.

Mustafa Kemal Anadolumuzun öz evlâdını Türkün mukaddes istiklâline saldıran bu bed mukadderatın elinden kurtarmak için etrafına topladı. Millî teşkilât hergün biraz daha kuvvetlenmekte, almakta ve dönen binbir desise ve hile, alçaklıklara rağmen gittikçe büyümekteydi. (Sivas) da ikinci kongre kuruldu. (Temsil heyeti) başına Mustafa Kemal geçti. İlk inkılâp Türkiye'sinin hükûmeti bu temsil heyeti de denilebilir.

Türk devleti en mühlik tarihi içindeydi. Bir taraftan düşman kuvvetlerinin amansızlığı, diğer taraftan Türk milletinin kanile beslenmiş köhne saray ve padişah d. manlığı ile mücadeleye girişen Mustafa Kemal, arkasına yalnız ondan aldığı cesaret ve kuvvetle biriken büyük Türk milletinin istiklâl ateşile en yıkılmaz ha illeri bile perişan eyleyerek zorla, cebren bu kötü tarihi yürüdüğü istikametten deştiirdi.

Mustafa Kemal ve arkasında yalnız memleket istiklâl aşkile binbir aciz ve yoksulluk içinde çalışan güzide kumandanlar böylece bir taraftan düşmanlar, diğer taraftan saraylar, padişahlar ve gene içten içe alevlendirilen isyan ve ihtilâllerle uğraşarak bu büyük ve aziz gayenin tahakkukuna çalıştılar. İlk defa şarkta Türk kuvvetlerini arkadan vurmağa çalışanları tepeliyen millî ordu (920) de (Gümrü) muahedesini cebren imza ettirdi. Bu suretle Kars, Artvin millî kuvvetlerin hâkimiyeti altına geçti. Hâdiseler süratle inkişaf ediyordu.

26 ağustos sabahı saat beş buçukta Türk mevzilerinde ateş tufanı koptu. Türk askeri siperleri çiğnedi, Türk topçusu düşman müstahkem mevkillerini tarumar etti.

30 ağustosta (Başkumandanlık muharebesi) oldu. Yunan ordusu kaçıyor! Gazi Mustafa Kemal'in büyük kumandasını duyuyoruz:

— Ordular hedefiniz Akdeniz, ileri!

1922 de Gazi Mustafa Kemal'in büyük zaferleri bütün dünya tarihini alt üst etti ve ilk eserini (Loyt Core) kabinesinin hezimetle devrilmesinde görüyoruz.

Büyük Yunanistan iddiası söndü. Hâlfe ve sultanlık yıkıldı.

Bir taraftan İnönü harpleriyle düşman ve düşmanların belkemiklerini kıran kahraman büyük İsmet İnönü, üniformaları üzerine politika dünyasını hayranlığa düşüren hüviyetini de takarak Lozana gitti.

23 Temmuz 923 de istiklâlimiz, kendi asil benliğimizde mevcut kudretlerimizle Türk istiklâlini tanıttı.

29 Tegrinlevvel 1923 de Türk, cümhuriyete kavuştu. Gece saat sekiz buçukta cümhuriyet ilân edildi ve Gazi Mustafa Kemal Türk cümhuriyetinin ilk Re. isicümhuru oldu.

Bu tarihten sonra Türkiye'nin aziz ve büyük Şefi Atamız, Atatürkümüz Türk milletine feyizli inkılâplarını birer birer sundu.

Büyük Türk, en büyük kurtarıcı Atamız, Türk'ün Atası Atatürkümüz (58) yıl gibi dar hayat müddeti içinde dünyayı saran inkılâplarıyla, gözler kamaştıran Türk benliğini, mevcudiyetini, tarihini, cümhuriyetini halketti. Düşündü, dövüştü, muvaffak oldu, kurdu, korudu, yarattı ve onu sarsılmaz prensip ve umdelerle evlâtlarına emanet ederek fânî dünyadan geçti.

İstanbul Komutanlığı Satınalma Komisyonu İlanları

ler için 17600 kilo ispanak 35200 kilo lâhana, 52800 kilo pirasa satın alma. çağından açık eksiltme ile ihalesi 30 ikinciteğrin 938 çarşamba günü saat 10 da yapılacaktır. Muhammen tutarları ispanağın 1056 lira, lahananın 1408 lira pirasanın 2244 liradır. Hepsinin ilk teminatı 369 liradır. Şartnamesi hergün komisyonda görülebilir. İsteklillerinin ilk teminat makbuzu veya mektupları 2490 sayılı kanunun 2, 3 maddelerinde yazılı vesikalarile beraber belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satınalma komisyonuna gelmeleri. (8298)

33. Tümen birlikleri için 15000 kilo ispanak 30 bin kilo lahana 30 bin kilo pirasa satın almadağında, açık eksiltme ile ihalesi 30 ikinciteğrin 938 çarşamba günü saat 10.30 da yapılacaktır. Muhammen tutarları ispanağın 975 lira lahananın 1275, pirasanın 1350 liradır. Hepsinin ilk teminatı 270 liradır. Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir.

İsteklillerinin ilk teminat makbuzu veya mektupları 2490 sayılı kanunun 2, 3 maddelerinde yazılı vesikalarile beraber belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satınalma komisyonuna gelmeleri. (8299)

Çatalca müstahkem mevki komu. talığına bağlı birlikleri için 6200 kilo ispanak 5900 kilo lahana 7500 kilo pirasa satın alınacaktır. Açık eksiltme ile ihalesi 30 ikinciteğrin 938 çarşamba günü saat 11 de yapılacaktır. Muhammen tutarları ispanağın 434 lira lahana 265 lira 50 kuruş, pirasanın 356 lira 25 kuruştur. Hepsinin ilk teminatı 80 liradır.

İsteklillerinin ilk teminat makbuzu veya mektupları ile beraber belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonuna gelmeleri. (8300)

Bursa askeri hastanenin fizik tedavi gubesi için lüzumu olan 14 çeşit âlât ve edevat satın alınacaktır. Açık eksiltme ile ihalesi 26 Birincikânun 938 pazartesi günü saat 14 de yapılacaktır. Muhammen kıymeti 3046 li. radır. İlk teminatı 229 liradır. İsteklillerinin ilk teminat makbuzu veya mektupları 2490 sayılı kanunun 2, 3 maddelerinde yazılı vesikalarile beraber ihale günü vakti muayyeninde Fındıklıda komutanlık satınalma komisyonuna gelmeleri. (8301)

Askeri müzede tamirat yaptırılacağından açık eksiltme ile ihalesi 14 ikinciteğrin 938 pazartesi günü saat 11 de yapılacaktır. Muhammen keşif bedeli 2379 lira 82 kuruştur. İlk teminatı 179 liradır. Şartname ve keşif cetveli bedeli mukabilinde inşaat gubesinden alınacaktır.

İsteklillerin ilk teminat makbuzu veya mektupları 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 maddelerinde yazılı vesikalarile vilâyet nafıa fen müdürlüklerinden ihale den en az sekiz gün evvel alacakları vesikalarile beraber belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonuna gelmeleri. (7996)

Minimini mekteplilere müjde

Miki mecmuasının ikinci sayısı çıkmıştır. Yirmi bin küçük okuyucu bu mecmuayı okuyor. Tavsiye ederiz.

İstanbul 3 üncü İcra Memurluğundan:

Satılmasına karar verilen sandalye, masa, soba, duvar saati ve sair kahve eşyasının birinci açık artırması 17-11-1938 perşembe günü saat 15 de Taksimde Meşelik sokağında 38 No. lu Hirso Vergi apartmanında yapılacak, birinci artırmada teklif edilen bedeli muhammen kıymetin yüzde yetmiş beşini bulmadığı takdirde ikinci açık artırması 15 gün sonra 2-12-1938 cuma günü aynı saatte ve aynı yerde icra edilecektir. İsteklillerin gösterilen saatte yerinde bulunmaları 38/1879 sayılı dosya ile ilân olunur. (27350)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum İdaresi İlanları

Devlet Demiryollarına alınacak müfettiş muavini müsabaka şartları:

Hareket müfettişi yetişmek üzere müsabaka ile müfettiş muavini alınacaktır. Müsabaka şartları aşağıda yazılıdır.

1 — İmtihanda kazananlara 130 lira aylık verilecek ve staj müddetinin hitamında müfettişliği tasdik edilenlerin aylıkları 151 liraya iblağ olacaktır.

2 — Müsabaka imtihanlarının yapılacağı mahaller, taliplerin adedine göre bilâhare tesbit edilecektir.

3 — Müfettiş muavini olabilmek için lüzum olan evsaf ve vesaik.

A — Türk olmak.

B — 40 yaşını geçmemiş olmak.

C — Mühendis veya yüksek iktisat ve ticaret mektebi mülkiye mektebi Hukuk veya Fen fakültesi mezunu olmak.

Ç — İşletme merkezlerinde yapılacak sağlık muayenesinde faal hizmette çalışmaya mani bir hali olmamak.

D — Askerlikte ilişkisi bulunmamak.

E — Fransızca, almanca, İngilizce ve italyanca lisanlarından birine vakıf olmak tercih sebebidir.

Müracaatname ile birlikte ibraz edilecek vesaik.

A — İstida ve 6 adet vesika fotoğrafı.

B — Polisten tasdikli iyi durum kağıdı.

C — Nüfus cüzdanı.

Ç — Mektep diploması.

D — Askerlik vesikası.

E — Makina ile yazılmış kısa tercüme hal varakası.

F — Şimdiye kadar başka yerde çalışmışsa aldığı bonservis örnekleri.

Bu vesikaları eksik olanlar ve muayyen vakitte müracaat etmeyenler müsabaka imtihanına kabul edilmeyiz.

4 — Müsabaka imtihanları 28-11-938 tarihine müsadif pazartesi günü yapılacaktır. Talipler yazılı vesuikle en nihayet 20-11-938 tarihine kadar Sirkeci, Haydarpaşa, İzmir, Ankara, Afyon ve Adana işletme müdürlüklerine müracaat etmiş ve sıhhi muayenelerini yaptırmış olmalıdırlar.

5 — Müsabaka imtihanında riyaziye (Ali değil) memleketin iktisadi coğrafyası iktisat Türk ve Türkiye Tarihi umumî tarih ve coğrafya sorulacak ve bildiği dile ve mükabilen türkçeden tercüme yaptırılacaktır.

6 — Staj müddeti: 12 ay

1-2-3 üncü sınıf istasyon ve anbarlarda 4 "

Hasılat servisinde. 2 "

Baş müfettişlik kaleminde. 3 "

Müfettişlik kursunda ve imtihan. 3 "

Müfettiş nezdinde. 24 "

Doktor alınacak

Devlet Demir Yolları Umum Müdürlüğünden:

İşletmelerde münhal bulunan kısım hekimliklerine, mecburi hizmete tâbi olmayan ve bu sene askerlik hizmetini bitirmiş olan gençlerden beş doktor alınacaktır.

Bu doktorlara ayda 177 lira ücret ve ikametleri için ayrıca lojman verilecektir. Lojman bulunmayan yerlerde ev kirası verilir. Kısmırları dahilinde yapacak vakife seyahatlerinde ayrıca harcırah da alırlar.

Talip olanların bir dilekçe ile Ankara'da zat işleri müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur. (8242)

Nafia Vekâletinden:

19 birincikânun 938 pazartesi günü saat 15 de Ankara'da Nafia Vekâleti binasında Malzeme müdürlüğü odasında toplanan Malzeme eksiltme komisyonunca gümrüklü Avrupa malı için ceman 6800 lira muhammen bedelli 34000 kilo 4 m/m lik demir tel ile 120 kilo 1.5 m/m lik demir bağ telinin kapalı zarf usulile eksiltmesi yapılacaktır.

"Yerli malı için de teklifte buluna bilir.."

Muvakkat teminat 510 liradır.

Eksiltme şartnamesi ve tefferruatı Ankara'da Nafia Vekâleti Malzeme müdürlüğünden parasız olarak alınabilir.

İsteklilerin teklif mektuplarını muvakkat teminat ve şartnamesinde yazılı vesikalarla birlikte aynı gün saat 14 de kadar komisyona vermeleri lâzımdır. (4585) (8026)

Deniz Levazım Satınalma Komisyonu İlanları

1 — Tahmin edilen bedeli (2408) lira 93 kuruş olan 60 kalem muhtelif cins ve ebatta kereste 28 ikinciteğrin 938 tarihine rastlayan pazartesi günü saat 11.30 da açık eksiltme usulü ile alınmak üzere münakasaya konulmuştur.

2 — Muvakkat teminatı 180 lira 67 kuruştur. Şartnamesi komisyondan her gün parasız olarak verilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalarile birlikte ve belli gün ve saatte Kasımpaşada bulunan komisyon müracaatları. (8304)

DENİZBANK

Mudanya hattı kış taritesi

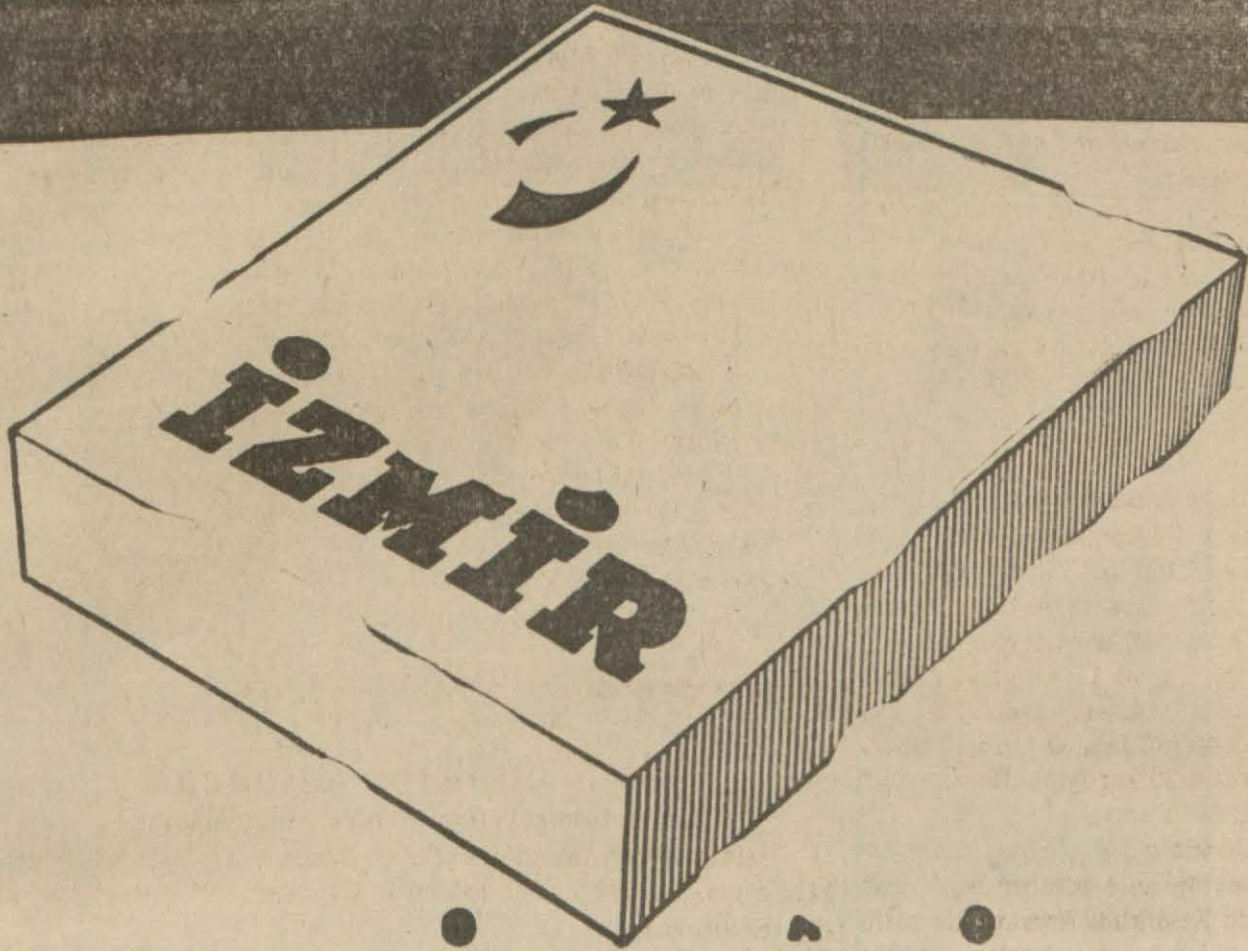
13 İkinciteğrin 938 pazar gününden itibaren tatbikine başlanacak olan Mudanya hattı kış taritesi her gün sefer yapılması esasına göredir.

Postalar İstanbul'dan her gün saat 9 da kalkacaklardır.

Buna ilâveten cumartesi günleri İstanbul'dan saat 13.30 da ayrıca bir vapur kalkacaktır.

Çarşamba postalar ile cumartesi günleri 13.30 da kalkacak postalar Armutlu'ya uğrayarak Gemliğe kadar gideceklerdir. Dönüşte Mudanyadan pazartesi, salı, perşembe, cuma, cumartesi günleri saat 15 de kalkacak postalar 18.15 de İstanbul'a geleceklerdir. Çarşamba ve pazar postaları Mudanyadan saat 17 de kalkarak İstanbul'a saat 20.15 de geleceklerdir. Bundan maada pazar sabahı Gemlikten hareketle saat 10 da Mudanyadan kalkacak vapur Armutlu'ya uğrayarak saat 13.35 te İstanbul'a gelecektir.

Sigarada Yenilik... İZMİR

HAFİF-LÂTİF

25 SİGARA Krs. 20

ARSLAN

Şeker, Helva, Lokum, Karamelâ, Yapımevi

Sahibi: Rumeli Şekercisi Mehmet İbrahim Şekercioğlu

En uygun fiatle en nefis şekerler toptan fiatına perakende ve toptan alanlara ayrıca iskonto. Bayram yaklaşıyor, ağız tadile şeker yemek ve müşterilerinize çok iyi bir şeker satmak isterseniz imlâthaneme müracaat etmeden başka yerden almayınız.

Adrese Dikkat: KADIKÖY OSMAN AĞA KERESTECİLER BAŞÇAVUŞ SOKAK No. 38.

Nafia Vekâletinden:

Sivas — Erzurum hattının 676 mıcı kilometresinde yapılacak bir adet kâğır açık tunel ile 656 mıcı kilometresinde bir ve 550 + 667, 671, 674 ün. cü kilometresinde üç amele barakası ve 720 inci kilometrelerdeki köprüye beş adet göz ilâvesi kapalı zarf usulü ile münakasa konulmuştur.

1 — Mün kasa 28-11-938 tarihi ne tesadüf eden pazartesi günü saat on beşte vekâletimiz demiryollar inşa at dairesindeki münakasa komisyonu odasında yapılacaktır.

2 — Bu işlerin heyeti umumiyesinin muhammen bedeli yüz doksan üç bin liradır.

3 — Muvakkat teminat miktarı on bin dokuz yüz liradır.

4 — Mukavele projesi, eksiltme şartnamesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, fennî şartname, köprü projesi açık tünel miktarı, dört adet bina projesi ve vahidi kıyası fiyat cetvelinden ibaret bir takım münakasa evrakı dokuz yüz altmış beş kuruş mukabilinde demiryolları inşa at dairesinden tedarik olunabilir.

5 — Taliplerin bir defada en az yüz bin liralık bir yol ve yahut şimen. difer işini müteahhit sıfatıyla yapmış olmaları şarttır.

6 — Bu işe girmek isteyenler, referans ve diğer vesikalarını bir istidaya bağlayarak münakasa tarihinden en az sekiz gün evvel vekâlete vermek su. retile bu iş için ehliyet vesikası istiyecek ve bu ehliyet vesikalarını münakasa komisyonuna ibraz edeceklerdir. Ehliyet vesikası için münakasa tarihin. den sekiz gün evvel yapılmıyan müracaatlar nazarı itibara alınmayacaktır.

7 — Münakasaya iştirak edecekler 2490 numaralı arttırma eksiltme ve ihale kanunu mucibince ibrazına mecbur oldukları evrak ve vesaiiki muvakkat teminatlarını ve fiyat teklifini havi kapalı ve mühürlü zarflarını mezkûr kanunun ve eksiltme şartnamesinin tarifati dairesinde hazırlanarak 28-11-938 tarihinde saat on dörde kadar numaralı makbuz mukabilinde demiryolları inşa at dairesi münakasa komisyonu reisliğine teslim etmeleri lâzımdır.

426) (8287)

Kütahya Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Hamdiye mahallesinden İbiş oğlu Ölü Mehmet Ali varisleri Sıddıka Çevirgen ve Havva Türkmen ve sairinin şayan mütasarrıf oldukları mahallei mezkûrede kâin hudut ve evsafı sairesi şartnamede yazılı ve ittisalinde 85 metre murabbaında bir ve 240 metre murabbaında bir ki iki parça bahçeyi havi 200 lira muhammen kıymetli maa müstemlât bir bap ahşap hane kabili kısmet olmadıgından satılarak şuyun izalesine dair verilen karara binaen 8-12-938 perşembe günü saat 14 de açık artırma ile mahkeme kaleminde satılacaktır. Artırma şartnamesi 20-11-938 den itibaren ağıttır. Almak isteyenler yüzde on nisbetinde teminat vermezse ihale Muayyen günde usulen nidadan sonra en çok arttırmanın üzerinde bırakılır. Müşteri bir hafta zarfında parayı vermezse ihale bozularak 15 gün müddetle yeniden arttırmaya çıkarılır. Bu ikinci arttırmada da en ziyade arttırmanın üzerine ihale olunur. İki ihale arasındaki fark ve faiz önce alandan tahsi edilir. İşbu gayri menkulün ihalesine kadar birikmiş vergiler ile belediye ve evkaf borçları ve delâliyesi alana aittir. Müşteri şartnamede yazılı şeraiti tamamen kabul ve itiraz hakkını iskat etmiş sayılır. Fazla malûmat almak isteyenler mahkeme kaleminde 938/27 No. lu dosyada mevcut şartnameyi okuyabilirler.

(27311)

Sahibi: ASIM US

Negriyat Müdürü Refik A. Sevilgil

T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk Lirası

Şube ve ajans adedi: 262

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye verecek

Ziraat Bankasında Kumbaralı ve İbbarsız Tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâza göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 Adet	1.000 Liralık	4.000 Lira
4	500	2.000
4	250	1.000
40	100	4.000
100	50	5.000
120	40	4.800
160	20	3.200

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasıyla verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birincikanun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Inhisarlar U. Müdürlüğünden:

I — İdaremizin Samsun fabrikası için şartnamesinde yazılı ebat ve evsaf. ta olmak üzere 1000 metre mikâbı kereste pazarlık usulü ile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli beher M3 — 1 37.50 lira ve muvakkat teminatı 2812.50 liradır.

III — Eksiltme 18-11-938 tarihine rastlayan cuma günü saat 14.30 da Kabataşta levazım ve mubayaat şube sindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler 1.87 lira bedel mukabilinde sözü geçen şubeden alınabilir.

V — İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte yüzde 7.5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur.

Cinsi	Miktarı	Muhammen B.		% Teminatı	Eksiltme Saati
		Beheri	Tutarı		
		L. K.	L. K.	L. K.	
Emme basma tulumba	11 adet	200.—	2200.—	165.—	15.30
Hortum	455 Met.	1.30	671.50	50.36	16—

I — Yukarıda yazılı II adet emme tulumba ile 455 metre hortum şartnameleri mucibince ayrı ayrı açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedellerile muvakkat teminatları hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 18.11-938 tarihine rastlayan cuma günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta levazım ve mubayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde yüzde 7.5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8053)

Cinsi	Miktarı	Muhammen B.		% 7.5 teminatı	Eksiltmenin Şekli Saati
		Beheri	Tutarı		
		L. K.	L. K.	L. K.	
Tahta işleme tez. gâhları	4 kalem	1175.—		88.13 Açık eksilt.	15.—

Dingil ve tekerleği 16 adet 32 adet 8.— 128.— 9.60 Pazarlık 116.—

I — Şartnamesi mucibince satın alınacak 4 kalemde tahta işleme tezgâhları ve teferruatı ile taahhüdünü ifa etmeyen müteahhit hesabına şartnamesi mucibince alınacak dekoliv arabalarının müstamel 16 adet dingil ve 32 adet tekerleği hizalarında yazılı usullerle eksiltme kayne konubtuğudur.

II — Muhammen bedellerile muvakkat teminatları hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 14.11-938 tarihine rastlayan pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta levazım ve mubayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde yüzde 7.5 güvenme paralarile birlikte yukarıda geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (7984)

İstanbul Belediyesi İlanları

Eminönü kaymakam ve B. Ş. müdürlüğünden Beyazıtta ordu caddesinde 148 — 150 No. lu binanın yıkılma tehlikesi göstermesi ve muamelesi yapılmak üzere sahibinin de adresinin bilinmemesi dolayısıyla dairece yıkılmak suretile mahzuru giderileceğinden sahipersine tebligat makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (8329)

Şehir matem içinde

